ՀԱՅԵՐԷ ՏԱՐԻ ԹՎԻ 2310 Կ. ՊՈԼԻՍ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 22 ԱՂՈՍՏՈՍ 1908 22 ԳԵՆ. ԻՎ.Գ.Ի. 1324—13 ՉԻԼ.ՀԻՃՃԻ 1326

منظومهٔ افکار ارمنیجه یومی غزته
صاحب امتیازی : (اوحانس ترزید)
ادره‌خانه‌سی : باب‌عالی جاده‌سنده

Մանզումէի Էֆքեար

ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԱՆԿԱԽ ՕՐԿԱՆ

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte 54
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ՈՒ ԹԵՐԹԵՐ
ՕՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՍՊԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ ԿՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՏԱՐԱԳԻ ՀԱՍՏԱՏԻՆ, ԹՎԻ 54

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՈՒՂՂՈՒԱԾ ԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԵՏ ՁԵՆ ՏՐՈՒԻԲԸ

ԹԱՓԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	ՏԱՐԵԱՅ	ՎԵՑԱՄՍԻ
Գլխոյ հաւաար	80 գրշ.	50 գրշ.
Դպրատներու հաւաար	108 »	60 »
Շրջանակներեն »	25 ֆր.	14 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՅՍՄԱՆՆԵՐ
Տէր տեղւոյն համար տողը 5 գրուշ, Մէկ անգամ աւելի ժամանակուանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — ՊՈՒՅԿԵՐԱՁԱՐԻ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

"ԱՀՄԱՆԱՊԷՐԼԻԿԱՆ„ ՈՒ "ՓՐԻՍՄՈՆԵԼԻՑ„ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

II

Երբ Զաբլիպմը, յայտնելով իր ճանկռումն մէջ պահել զինուորական ուժը, ընդհանուր յեղափոխական փոխարիկը, երբ հեղինակաւ սեղմելով ու սահմանափակելով ընդարձակ իրաւունքը, Պեսարան Դումայն լեցուց հին կարգերուն հաւատարիմ հպատակներով՝ կալուածատէր-աւատականներով, զարձեալ ծանրացաւ, ընդարձակ Ռուսաստանի մէջ ծայրէն միւսին վրայ, բռնակալ ռէժիմի արձագանգը։

Եւ աւելի՛ մռայլ, աւելի՛ խեղդող, աւելի՛ անողորմ, քան առաջ։

Աւելի՛ անողորմ, քան առաջ, որովհետեւ եթէ առաջ, նախ քան յեղափոխութիւնը, երկիրը կը կառավարէր սովորական օրէնքներով, հիմա 150 միլիոն ժողովուրդը, առանց ցեղի ու կրօնի խտրութեան, կը հնչէ ու կ'ապրի "բացառիկ օրէնքներու" տակ։

Ամէն հանգամանք յանձնուած է զինուորական մը՝ զինուորական կառավարիչի մը՝ քանանդայքին, եւ ամէն "յանցանք" կը պատժի զինուորական դատարանով, պատերազմական-դաշտի կարճ ու կարուկ, վայրկեան օրինագրքով։

Արիւնոտ հեգնութիւն մըն են հիմա սահմանադրական այն ազատութիւնները, որ "Հոգեոնց" Նիկոլա II. "ողորմածութիւն", "գահին բարձունքէն", Հոկտեմբեր 17ի հանդիսաւոր հրովարտակով։

Մամուլի, ժողովներու, ընկերակցութիւններու, խղճի ազատութիւն, անձի անձեռնմխելիութիւն, եղան Ռուսաստանի ներքսագիր կուսակ ու հերոսաբար ընկող ժողովուրդին համար վարդի կեռնդի մը չափ ապրած երազներ միայն։

Թէ ո՞ւրան ազատագոյն է կառավարութիւնը զինուորական հանգրուանպետներով կառավարող "սահմանադրական ու քրիստոնեայ" Ռուսաստանի մէջ, ցոյց տուին օրինակով մը։

Թեմերապարքի թերթերէն մէկը հրատարակեց յօդած մը։

Մոսկվայի լրագիր մը արտատպեց նոյն յօդածին մէկ կտորը։

Մոսկվայի զիկատաւորը ենթարկեց իր իշխանութեան սահմաններուն մէջ հրատարակուող թերթը տուգանքի, լաւ եթէ յիշեր 3 թէ 5000 ռուբլի տուգանքի։

Ադամ է Մամուլը Զաբի հրովարտակով։

Եւ, իրա՛ւ, ջնջած է գրաքննութիւնը Մամուլի "յանցանքները" պէտք է պատժուին դատարանով միայն։

Բայց ահա՛, յանկարծ, կը փակուի թերթը, առանց դատարանի. կը գրաւուին տառերը. կը կնքուի խմբագրատունը եւ պատասխանատու խմբագիրը կը նետուի բանտ. կը գոցուի նոյնիսկ այն ապարանը, ուր լոյս կը տեսնէր թերթը։

Դատաստանն ու դատապարտութիւնը... յետոյ պիտի գան։

Ինչո՞ւ. որովհետեւ թերթը ջժբաղդութիւնն ունեցած է տպելու այնպիսի յօդած մը, հատած մը կամ նոյնիսկ լուր մը, որ, ինքնին չա՛ս անմեղ, հոմանելի չէ թուած զինուորական եւ այս վերջինը կը գտնէ այդ բոլոր «օրինաւոր» ապօրինութիւնները, յենուած իր հրատարակած "բացառիկ օրէնքներուն" վրայ։

Ահա՛ ձեզի մամուլի ազատութիւնը Զաբերու երկրին մէջ։

Ժողովներու, ընկերակցութիւններու, խղճի ազատութիւնը-կենթարկուին նոյնքա՛ն ըմբոստացուցիչ բռնաբարութեան մը։

Հաւաքած են մէկ քանի հոգի։ Ոստիկանութիւնը կ'ասէ հասա՛ Տունը կը կոխուի յանկարծ, ու ամենքը, առանց այլեւայլի, իրենք գիրենք կը գտնեն դնուածը։

Ընկերակցութիւններէն, կուսակցութիւններէն թայլ արուած են միայն անունք, որ խունկ կը ծիւեն ընդհակառակ Ռուսաստանի մէկ ծայրէն միւսին վրայ, բռնակալ ռէժիմի արձագիրքը։

Եւ աւելի՛ մռայլ, աւելի՛ խեղդող, աւելի՛ անողորմ, քան առաջ։

Աւելի՛ անողորմ, քան առաջ, որովհետեւ եթէ առաջ, նախ քան յեղափոխութիւնը, երկիրը կը կառավարէր սովորական օրէնքներով, հիմա 150 միլիոն ժողովուրդը, առանց ցեղի ու կրօնի խտրութեան, կը հնչէ ու կ'ապրի "բացառիկ օրէնքներու" տակ։

Ամէն հանգամանք յանձնուած է զինուորական մը՝ զինուորական կառավարիչի մը՝ քանանդայքին, եւ ամէն "յանցանք" կը պատժի զինուորական դատարանով, պատերազմական-դաշտի կարճ ու կարուկ, վայրկեան օրինագրքով։

Արիւնոտ հեգնութիւն մըն են հիմա սահմանադրական այն ազատութիւնները, որ "Հոգեոնց" Նիկոլա II. "ողորմածութիւն", "գահին բարձունքէն", Հոկտեմբեր 17ի հանդիսաւոր հրովարտակով։

Մամուլի, ժողովներու, ընկերակցութիւններու, խղճի ազատութիւն, անձի անձեռնմխելիութիւն, եղան Ռուսաստանի ներքսագիր կուսակ ու հերոսաբար ընկող ժողովուրդին համար վարդի կեռնդի մը չափ ապրած երազներ միայն։

Թէ ո՞ւրան ազատագոյն է կառավարութիւնը զինուորական հանգրուանպետներով կառավարող "սահմանադրական ու քրիստոնեայ" Ռուսաստանի մէջ, ցոյց տուին օրինակով մը։

Թեմերապարքի թերթերէն մէկը հրատարակեց յօդած մը։

Մոսկվայի լրագիր մը արտատպեց նոյն յօդածին մէկ կտորը։

Մոսկվայի զիկատաւորը ենթարկեց իր իշխանութեան սահմաններուն մէջ հրատարակուող թերթը տուգանքի, լաւ եթէ յիշեր 3 թէ 5000 ռուբլի տուգանքի։

Ադամ է Մամուլը Զաբի հրովարտակով։

Եւ, իրա՛ւ, ջնջած է գրաքննութիւնը Մամուլի "յանցանքները" պէտք է պատժուին դատարանով միայն։

Բայց ահա՛, յանկարծ, կը փակուի թերթը, առանց դատարանի. կը գրաւուին տառերը. կը կնքուի խմբագրատունը եւ պատասխանատու խմբագիրը կը նետուի բանտ. կը գոցուի նոյնիսկ այն ապարանը, ուր լոյս կը տեսնէր թերթը։

Դատաստանն ու դատապարտութիւնը... յետոյ պիտի գան։

Ինչո՞ւ. որովհետեւ թերթը ջժբաղդութիւնն ունեցած է տպելու այնպիսի յօդած մը, հատած մը կամ նոյնիսկ լուր մը, որ, ինքնին չա՛ս անմեղ, հոմանելի չէ թուած զինուորական եւ այս վերջինը կը գտնէ այդ բոլոր «օրինաւոր» ապօրինութիւնները, յենուած իր հրատարակած "բացառիկ օրէնքներուն" վրայ։

Ահա՛ ձեզի մամուլի ազատութիւնը Զաբերու երկրին մէջ։

Ժողովներու, ընկերակցութիւններու, խղճի ազատութիւնը-կենթարկուին նոյնքա՛ն ըմբոստացուցիչ բռնաբարութեան մը։

Հաւաքած են մէկ քանի հոգի։ Ոստիկանութիւնը կ'ասէ հասա՛ Տունը կը կոխուի յանկարծ, ու ամենքը, առանց այլեւայլի, իրենք գիրենք կը գտնեն դնուածը։

Ընկերակցութիւններէն, կուսակցութիւններէն թայլ արուած են միայն անունք, որ խունկ կը ծիւեն ընդհակառակ Ռուսաստանի մէկ ծայրէն միւսին վրայ, բռնակալ ռէժիմի արձագիրքը։

Եւ աւելի՛ մռայլ, աւելի՛ խեղդող, աւելի՛ անողորմ, քան առաջ։

Աւելի՛ անողորմ, քան առաջ, որովհետեւ եթէ առաջ, նախ քան յեղափոխութիւնը, երկիրը կը կառավարէր սովորական օրէնքներով, հիմա 150 միլիոն ժողովուրդը, առանց ցեղի ու կրօնի խտրութեան, կը հնչէ ու կ'ապրի "բացառիկ օրէնքներու" տակ։

Ամէն հանգամանք յանձնուած է զինուորական մը՝ զինուորական կառավարիչի մը՝ քանանդայքին, եւ ամէն "յանցանք" կը պատժի զինուորական դատարանով, պատերազմական-դաշտի կարճ ու կարուկ, վայրկեան օրինագրքով։

Արիւնոտ հեգնութիւն մըն են հիմա սահմանադրական այն ազատութիւնները, որ "Հոգեոնց" Նիկոլա II. "ողորմածութիւն", "գահին բարձունքէն", Հոկտեմբեր 17ի հանդիսաւոր հրովարտակով։

Մամուլի, ժողովներու, ընկերակցութիւններու, խղճի ազատութիւն, անձի անձեռնմխելիութիւն, եղան Ռուսաստանի ներքսագիր կուսակ ու հերոսաբար ընկող ժողովուրդին համար վարդի կեռնդի մը չափ ապրած երազներ միայն։

Թէ ո՞ւրան ազատագոյն է կառավարութիւնը զինուորական հանգրուանպետներով կառավարող "սահմանադրական ու քրիստոնեայ" Ռուսաստանի մէջ, ցոյց տուին օրինակով մը։

Թեմերապարքի թերթերէն մէկը հրատարակեց յօդած մը։

Մոսկվայի լրագիր մը արտատպեց նոյն յօդածին մէկ կտորը։

Մոսկվայի զիկատաւորը ենթարկեց իր իշխանութեան սահմաններուն մէջ հրատարակուող թերթը տուգանքի, լաւ եթէ յիշեր 3 թէ 5000 ռուբլի տուգանքի։

Ադամ է Մամուլը Զաբի հրովարտակով։

Եւ, իրա՛, ջնջած է գրաքննութիւնը Մամուլի "յանցանքները" պէտք է պատժուին դատարանով միայն։

Բայց ահա՛, յանկարծ, կը փակուի թերթը, առանց դատարանի. կը գրաւուին տառերը. կը կնքուի խմբագրատունը եւ պատասխանատու խմբագիրը կը նետուի բանտ. կը գոցուի նոյնիսկ այն ապարանը, ուր լոյս կը տեսնէր թերթը։

Դատաստանն ու դատապարտութիւնը... յետոյ պիտի գան։

Ինչո՞ւ. որովհետեւ թերթը ջժբաղդութիւնն ունեցած է տպելու այնպիսի յօդած մը, հատած մը կամ նոյնիսկ լուր մը, որ, ինքնին չա՛ս անմեղ, հոմանելի չէ թուած զինուորական եւ այս վերջինը կը գտնէ այդ բոլոր «օրինաւոր» ապօրինութիւնները, յենուած իր հրատարակած "բացառիկ օրէնքներուն" վրայ։

Ահա՛ ձեզի մամուլի ազատութիւնը Զաբերու երկրին մէջ։

Ժողովներու, ընկերակցութիւններու, խղճի ազատութիւնը-կենթարկուին նոյնքա՛ն ըմբոստացուցիչ բռնաբարութեան մը։

Հաւաքած են մէկ քանի հոգի։ Ոստիկանութիւնը կ'ասէ հասա՛ Տունը կը կոխուի յանկարծ, ու ամենքը, առանց այլեւայլի, իրենք գիրենք կը գտնեն դնուածը։

Ընկերակցութիւններէն, կուսակցութիւններէն թայլ արուած են միայն անունք, որ խունկ կը ծիւեն ընդհակառակ Ռուսաստանի մէկ ծայրէն միւսին վրայ, բռնակալ ռէժիմի արձագիրքը։

Եւ աւելի՛ մռայլ, աւելի՛ խեղդող, աւելի՛ անողորմ, քան առաջ։

Աւելի՛ անողորմ, քան առաջ, որովհետեւ եթէ առաջ, նախ քան յեղափոխութիւնը, երկիրը կը կառավարէր սովորական օրէնքներով, հիմա 150 միլիոն ժողովուրդը, առանց ցեղի ու կրօնի խտրութեան, կը հնչէ ու կ'ապրի "բացառիկ օրէնքներու" տակ։

Ամէն հանգամանք յանձնուած է զինուորական մը՝ զինուորական կառավարիչի մը՝ քանանդայքին, եւ ամէն "յանցանք" կը պատժի զինուորական դատարանով, պատերազմական-դաշտի կարճ ու կարուկ, վայրկեան օրինագրքով։

Արիւնոտ հեգնութիւն մըն են հիմա սահմանադրական այն ազատութիւնները, որ "Հոգեոնց" Նիկոլա II. "ողորմածութիւն", "գահին բարձունքէն", Հոկտեմբեր 17ի հանդիսաւոր հրովարտակով։

Մամուլի, ժողովներու, ընկերակցութիւններու, խղճի ազատութիւն, անձի անձեռնմխելիութիւն, եղան Ռուսաստանի ներքսագիր կուսակ ու հերոսաբար ընկող ժողովուրդին համար վարդի կեռնդի մը չափ ապրած երազներ միայն։

Թէ ո՞ւրան ազատագոյն է կառավարութիւնը զինուորական հանգրուանպետներով կառավարող "սահմանադրական ու քրիստոնեայ" Ռուսաստանի մէջ, ցոյց տուին օրինակով մը։

Թեմերապարքի թերթերէն մէկը հրատարակեց յօդած մը։

Մոսկվայի լրագիր մը արտատպեց նոյն յօդածին մէկ կտորը։

Մոսկվայի զիկատաւորը ենթարկեց իր իշխանութեան սահմաններուն մէջ հրատարակուող թերթը տուգանքի, լաւ եթէ յիշեր 3 թէ 5000 ռուբլի տուգանքի։

Ադամ է Մամուլը Զաբի հրովարտակով։

Եւ, իրա՛, ջնջած է գրաքննութիւնը Մամուլի "յանցանքները" պէտք է պատժուին դատարանով միայն։

Բայց ահա՛, յանկարծ, կը փակուի թերթը, առանց դատարանի. կը գրաւուին տառերը. կը կնքուի խմբագրատունը եւ պատասխանատու խմբագիրը կը նետուի բանտ. կը գոցուի նոյնիսկ այն ապարանը, ուր լոյս կը տեսնէր թերթը։

Դատաստանն ու դատապարտութիւնը... յետոյ պիտի գան։

Ինչո՞ւ. որովհետեւ թերթը ջժբաղդութիւնն ունեցած է տպելու այնպիսի յօդած մը, հատած մը կամ նոյնիսկ լուր մը, որ, ինքնին չա՛ս անմեղ, հոմանելի չէ թուած զինուորական եւ այս վերջինը կը գտնէ այդ բոլոր «օրինաւոր» ապօրինութիւնները, յենուած իր հրատարակած "բացառիկ օրէնքներուն" վրայ։

ԻՐԱՁԵԿԻ ՄԸ ԽՕՍՔԵՐԸ

ՀԱՅՈՑԻՆ ԻՐԱԿԱՆ ՎԷՐԲԵՐՈՒՆ ՎՐՈՅ

Տիզբոնանկերաի կուսակցութեանը կից Պշերի գաւառակը կը պարունակէ Ռաշքոյթիան եւ Ալիքան արիւնզգալ էշիրթեանները։ Ասոնցմէ զատ կան Զաբելցի Հասան եւ Թրմզցի Մերզէ ազատներ։ Ասոնք ասան չորս տարի առաջ նեթիանկանապէս յետադէմ լինելով, հաղային զբէթէ ամբողջութիւնը Հայերու ձեռքը գտնուելով, այս վերջինները իրենց աշխատասիրութեամբ բարւոք վիճակու մը կ'ապրէին, թէպէտեւ հենթակայ լինելնուն չատասկութեանց։ Այս ժամանակներուն մէջ, հին բռնակալութեան պարսնէից թայլասութեան հողերու զբէթէ ամբողջութիւնը պաշտօնական ձեւակերպութեամբ ազատներուն յանձնուած, մաս մը եւս էշիրթեանները Հայերը իրենց գիւղերէն փոնելով՝ ալրած ու բոլորն ալ հարստացած են։ Հայերուն մէկ մասը իրենց մրեպա ուժկը զարձած, մաս մը եւս պարտքերու տակ հիմուած՝ ամենասուրին ապրելակերպին մատնուած են։ Ամենօրեայ զրկանք ու հալածանքներ արդէն կը չարտնակուին Պատմիրեք տանց խեղճ Հայերու գլխուն մաղած կրակները։ Այս ամենամ միայն Հասան աղայէն սկսինք։ Ինչպէս վերը ըսինք, 95ի գէպքին առաջ՝ Հասան աղայ, Հասոյ կոչուելով, ինքն եւ իր եղբայրներ տարբեր հացի կարօտ, զողութեամբ, աւազակութեամբ (բնականաբար Հայերէն իրենց վատութիւններուն ենթակայ) կը գտնէին իրենց ապրուստը։ Սասմանակից Պոնարբագ Հայգիւղերու հողերուն իւրացման համար, գիւղին ուժգ Ռաճան ապանել ասելով, գէպքին վրայ նամներուն՝ գիւղի հողային ամբողջութեանը տիրելու յորմամբ սաթի էր։ Զաբել գիւղը իր եղբայրներուն թալով, Պոնարբագ գիւղը հատատուեցաւ։ Աբէկն այս նպատակու Ռէյսը ապանել տուած էր։ Գիւղին բնակիչներուն ձրի աշխատութեամբ տուն չինեց, բոլոր պէտքերը հոգաց, ոչ մանկց գիւղի իշխան Դարայի սրտէն նշանածին, բռնաբարեց աղջկայ ծնողքը սր ամբանալ նշանը եւ ապուեցաւ, ու Կարաբ անուն օրիորդը խլացնելով կնութեան առաւ, ինքն տանելով՝ Հայերուն։ Գի գիւղացիները պէտք էր իրենց ալ ձրի աշխատէին, եւ ամէն դարերերնին տանէին, պէտքերնին հոգային։ (Ադա եւ պէյիրան բաղարդ նոր Դարի գրական եւ քաղաքական ուղղութեամբ Հայ երկրագործը կը հոգայ)։ Ասոնցմէ զատ գիւղացիներու վիճակը կը վատթարանար, հարամանը ու գրկանք կ'աւելնար, մինչեւ որ սոխոտուեցան բոլոր հողերնին փոխանցել Հասոյինու։ Բիչ ժամանակէն եւաբ գիւղին ալ վանաուեցան։ Դիտը բոլորովին սեփականացաւ իրեն։ Հասոյ խլամնացեցած իր Դասոյ (Կարգիս) ծառային կնոջը սիրամարելով, այրը սպանելու տուաւ ու կիներն պահեց, քանի կեռպով սուտ վկաներ յարուցանելով, ոճրագործութիւնը վերագրեց Բքեսի գիւղի ուէյս Թէմալին, որուն հողերուն տիրանալու դիտաւորութեամբ, ասելով Թէմալի եղբայրը Մերզան որ իր եղբօր վրայ վկայեց թէ ոճրագործ է, եթէ չվկայէր, չպիտի ողջէր, այլ մեռնէր։ Մինչեւ կառավարութիւնը այդ բոլոր անառուութիւնն տեղեակ, Թէյս Թէմալը մարգասան ճանչնալով, երկուսարի բանտի խորերը գեպերելէն հաքը Նագլ ասելի վճռով, Կարին զրկուեցաւ, Կարնոյ բանտին մէջ իր մահկանացուն կնքեցաւ։ Մինչ Հայ գիւղացիներն ալ, այլ չատասկութեամբ գիւղէն վանելով, Քբեսի հողերուն ալ տիրեցաւ։ Բնաւոր գիւղի Հայերուն տուրքերը հաւաքելով մէկ տարուան ալ տիրեցաւ։ Բնաւոր հողերուն ալ տիրեցաւ։ Բնաւոր գիւղի Հայերուն տուրքերը հաւաքելով մէկ տարուան ալ տիրեցաւ։ Հասոյ խլամնացեցաւ

քանան տնօրէնը դիս ընդունելով իր աշխատասենեակին մէջ, տնօրէնական բազմաթոռին խորէն բաս.

—Սիրելի Մարթօս, «Նոր Դարու» բացառիկ թիւին համար պատմուածք մը դրէ։ Երեք հարիւր տող «Նոր տարւոյ առթիւ»։ Ապրուած բան մը, ազնուապետական հով մը ունենայ։

Օրթէօրի պատասխանեցէք թէ զէր իր քաջին պէս բան մը գրելու կարող չէի, բայց հաճութեամբ պատմուածք մը պիտի տայի։

— Կ'ուզէի որ պատմուածքին վերնագիրը «Հարուստներուն համար պատմուածք» ըլլար։

— Եւ ալ կ'ուզէի որ «Աղքատներուն համար պատմուածք» ըլլար։

— Ե՛ւ ալ ատիկա ըսել կ'ուզեմ, այսինքն պատմուածք մը որ հարուստները գումի հրաւիրէ աղքատներուն համար։

— Ա՛ի՛նչ ես ալ չեմ ուզեր օր հարուստներուն դէմեն աղքատներուն վրայ։

— Տարօրինակ բան։

— Տարօրինակ չէ այլ գիտական։ Հարուստին աղքատին հանդէպ ունեցած գութը մարդկային եղբայրութեան հակառակ եւ նոյն իսկ դայն նախատող կը դառնայ։ Եթէ կ'ուզես օր հարուստներուն խօսիմ, տա՛ թէ ինչ պիտի ըսեմ անոնց։ «Ձեր գութը խնայեցէ՛ք աղքատներուն, պէտք չունին ատոր։ Ինչո՞ւ գթասիրութիւն եւ օ՛չ արդարութիւն։ Դուք հաչիւ ունիք անոնց հետ, հաշիւնիդ կարգադրեցէք։ Ձեր ըրածը զղջացումի խնդիր չէ, այլ անտեսական խնդիր է։ Եթէ ինչ որ կը շնորհէք անոնց, կը ծառայէ անո՛նց աղքատութիւնը եւ ձեր հարստութիւնը երկարելու, այդ նուէրը անարդար է եւ ձեր սիրտը խառնած արցունքներն իսկ չպիտի արդարացնեն զայն։ Պէտք է ետ վերադարձնել Դո՛ւք ողորմութիւն կուտաք չվերադարձնելու համար։ Բիլը կուտաք, որպէս զի չառը պահէք, եւ ինքզինքիդ կը շնորհաւորեք բարի գործ կատարած ըլլալուն համար։ Սամսի բռնաւորն ալ իր մատնին ծովը նետեց, բայց վերժինդիր նէմէսիսը չընդունեց բնաւ ընծան, ձկնորս մը ձկան մը փորին մէջէն բռնաւորին ետ բերաւ իր մատնին։

— Կը կատակէք։

— Ձեր կատակերն։ Կ'ուզես հակադրել հարուստներուն որ նուազագոյով բարեգործ կը դառնան և չառ ալ գիւրութեամբ առատաձեռն, պարզապանդը կը խաղցնեն։ Թերեւս այս ազգարարութիւնս կրնայ անոնց օգտակար ըլլալ։

— Ինչ, այդ տեսակ գաղափարներ պիտի դնէք նոր Դարին մէջ, թերթը ջնջէ տալու համար, ո՛չ, ո՛չ, բարեկամս։

—Ինչո՞ւ կուզէք որ հարուստը աղքատին հետ իրը զօրաւորի եւ հարուստի չվարուիլ։ Այս հարուստներուն և զօրաւորներն իր պարտքը կը վճարէ. եթէ բան մը պարտ չունի, ոչինչ կը վճարէ։ Սակայն պարտականութիւնն է։ Եթէ պարտկեալ է, թող աղքատներուն հանդէպ ալ պարտկեալ ըլլայ։ Մի ըսէք բնաւ որ հարուստները աղքատներուն բան մը չեն պարտիր։ Չեմ կարծեր որ ոչ մէկ հարուստ առ բանը միայէն անցնէ։ Անվստահութիւնները կ'սկսին պարտքերու տարածութեան վրայ։ Հարուստները չեն ճանաչեր այդ անընդատ կացութենէն դուրս ելլալ։ Աւելի կը սիրեն տարտամ անորոշ կացութեան մէջ մնալ։ Դիտեն որ պարտք ունին, չեն դիտեր ստիպն թէ ինչ է պարտքերնին եւ մերթ ընդ մերթ պզտիկ թերնչիւ մը հատուցեն։ Ահա բարեգործութիւն կը կոչուի...։

—Բայց այդ բանիդ մէջ ողջ դառնութիւն չկայ, սիրելի աշխատակիցս։ Թերեւս ես ալ քեզի աւելի ընկերվարական եմ, բայց գործնական եմ, ունիմ մը ընդլայն, կանգ մը երկարաձգել, ընկերական անիրաւութիւններէն մասնիկ մը գարմանել, արդիւնք մըն է վերջապէս եղած քիչ մը բարիքն ալ, բարի՛ք մըն է, բոլորը չէ, բայց բա՛ն մըն է։ Եթէ քեզի ուղած պատմուածքդ հարիւր հարուստ բաժանորդներուս սիրտը յուզէ եւ տալու տրամադիր գարձնէ, չարքէն եւ տառապանքէն բան մը վասարքիած կ'ըլլանք։ Այսպէսով քիչ քիչ աղքատներուն ապրելու պայմանները հանգուրժելի կ'ըլլան։

—Աղէկ է որ աղքատներու վիճակը հանգուրժելի ըլլայ։ Աղքատութիւնը անէրթաւորութեան, հարատութիւնն ալ հարկաւոր է աղքատութեան։ Այս երկու ցաւերը զիրար կը ծնին եւ իրարմով կ'ապրին։ Պէտք չէ աղքատին վիճակը բարելաւել, այլ պէտք է ջնջել զայն։ Եւ հարուստները ողորմութիւն տալու չպիտի հրաւիրեմ, որովհետեւ անոնց ողորմութիւնը թունաւորուած է, որովհետեւ ողորմութիւնը բարիք մըն է տուողին եւ չարի՛ք մը ստացողին համար, որովհետեւ վերջապէս, բարեգործութիւնը ինքն ըստ ինքեան կարծր եւ անգութ ըլլալով, պէտք չէ որ քաղցրութեան խափանիկ երեւոյթներ ստանայ։ Քանի որ կ'ուզես որ հարուստներուն համար պատմուածք մը գրեմ, տա՛ թէ ինչ պիտի ըսեմ անոնց։ «Ձեր աղքատները ձեր չունեցածն են։ զոյս կը կերակրէք խածնելու համար։ Նպաստաւորիչները վոնտակ մը կը կազմեն որոնք կը հաչեն քնչազարկներուն դէմ ի նպաստ նպաստողներուն։ Հարուստները միայն խրնդրողներուն կուտան։ Աշխատող դասակարգը բան մը չի խնդրեր, եւ ոչինչ կ'ստանայ։

—Հապա որքո՞ւրը, հաշմանդամնե՞րը, ծերե՞ր։

—Անոնք իրաւունք ունին ապրելու։ Անոնց համար գութ չպիտի գրդռեմ, այլ իրաւունք պիտի պահանջեմ։

—Առոնք բոլորը տեսական բաներ են։ Իրականութիւն դանք։ Նոր տարւոյ առթիւ պզտիկ պատմուածք մը պիտի դրես որ կրնաս քիչ մը ընկերվարականութիւն դնել։ Ընկերվարականութիւնը հիմա օրուան նորոյթն է, չառ վայելուչ բան է անով զբաղիլ։ Անտարակոյս կեսի, ոչ ալ ժողովրդի ընկերվարականութեան վրայ չեմ խօսիր, այլ խոհեմ եւ խելք ընկերվարականութեան մը զոր աշխարհիկ մարդիկ կարենան ի հարկին «քօլլէքթիվիզմի» դէմ գործածել։

ԴԱՆԻԷԼ ԹՈՒՂԼԱՄԵԱՆ

«ՕՐՄՆԱԳԳԻՐ»

—Որմնագի՛ր, սպիտակ գոգնոցով օրմնագիր, ի՞նչ ես չինում այնտեղ... ո՞ւմ համար...

—Է՛յ, մի՛ խանգաբեմ մեզ, մենք գործով ենք զբաղած, մենք հիմ ենք գնում, հիմ ենք գնում... բանաի։

—Որմնագի՛ր, հաւատարիմ թիակով որմնագիր, ո՞վ պէտք է արցունք թափէ այդ բանաւոմ...

—Բնական է, ո՛չ դու եւ ո՛չ էլ ես եղբայր հարուստները... դուք կարիք չունիք գողանալու...

—Որմնագի՛ր, որմնագիր, եկիր գիշերներն ո՞վ պէտք է անգուն մնայ այդ բանաւոմ...

—Դուցէ՝ իմ որդին, ինձ պէս մի բանուոր... ա՛խ, ա՛յդ է մեր վիճակը...

—Որմնագի՛ր, որմնագի՛ր, նա կը յիշէ՞ արդեօք նրանց, որոնք կառում կոխում էին հիմնաքարը...

—Է՛յ, հեռացի՛ր, ծառերի տակից մի երեւա... Մենք գիտենք բոլորը ինքներս... Լո՛ւռ կաց...

Թարմ. Ռուս. Ե. ՈՍԿԱՆԵԱՆ
(Դերբասան)

ԳԱՂՔՍԿԱՆՆԵՐՈՒ ԿԵԱՆՔԸ

Ժողովրդական «Մանզումէ»ին հարիւրեակ օրուան թիւին մէջ տեսնուեցան երկու լուրեր գաղթականներու նկատմամբ, որոնց համար կ'արժէ բացատրութիւն մը տալ։

Մէկը, Ծոլպ Տէրէի Սիմոնի խնդիրը սրուն համար բռնած էր թէ «իր 30 մարդերով Պարիսքարան կը դիմէ եւ նպաստ կը պահանջէ ամէն օր եւ յետոյ կուտէ կը խմէ եւն.»։

Իրաւ է թէ՝ Սիմոն 30է աւելի անուանց ցուցակ մը բերած է ամէն առաջ, Բերայի Թաղ. Մորդարանը եւ անոնք իրը կարօտ գաղթական ներկայացնելով օրական մէկ մէկ հաց պահանջած է, բայց եա՝ իրը գաղթականաց Ցանձնաժողովի անդամ, ինչպէս ուրիշ տեղեր— Բերայի եւ Զալաթիոյ կողմերը նոյնպէս Սիմոնի սրճարանը եւ Բիզա փաչա խանը անձամբ քննութիւն կատարեցի ազգագրութեամբ Բերայի Տ. Սահակ Հօր եւ Փէշտիմալեան Գաբրիէլ էֆ.ի, որոնք անձնուիրաբար յանձն առին այս կարծուածին պէս ոչ գիւրին գործը, որպէս տեսուեցաւ թէ՝ ոչ միայն Սիմոնի ներկայացուցածները, այլ եւ ուրիշներ կարօտ չեն եւ հաց կուտանան ամէն օր, այսպէս Գաղթ. Ցանձնաժողովին արդէն տկար միջոցները աւելի դժուարացնելով եւ իսկապէս կարօտներուն զրկանք ընելով. որով այն օրէն՝ նոյ. 28էն, սկսեալ բնաւ հաց տրուած չէ, ոչ միայն... Սիմոնական ցանկին այլ եւ ուրիշ 20է աւելի միայն Բերայի մէջ ոչ-կարօտներու, եւ այս՝ խիստ քննութեամբ հաստատելէ յետոյ։ Որպէսեւ, այս հաց ստացողներէն քանիներ ձեռքերս հանած եմ գիտնալուն՝ գիշերուան ժամը 3ին ելեն, տանց հացի տոմսակները պահուած են քովնս Նոյնպէս՝ ուրիշ մը, որ հաց կ'ըստանար եւ որուն կասկածով կը նայէի, անցեալ գիշեր թատրոնը տեսայ եւ զարմանքով ու զայրանքով ցուցուցի Սրամ Հաճեան էֆ.ի, որ նոյնպէս չկրցաւ զսպել իր զայրոյթը Գացի իր մօտ եւ պահանջելով տոմ հացի տոմսակը։ Եւ դեռ ասանք բան մը չեն։ Ինչեր տեսայ... անձնական քննութեամբ։ Բարեբաղդաբար այսպիսիները մեծ թիւ մը չեն կազմեր եւ ճշմարիտ կարօտները չատ են, որոնք օրական հացէ մը աւելի աշխատութիւն և գործ կը խնդրեն Նոյնպէս արգարութիւնը պարտք կը դնէ վրաս խոսուելանիլ, ի պատիւ կարդ մը պարկեշտ գաղթականներու, որոնք քանի մը օր հաց ստանալէ յետոյ, երբ գործի սկսան, անձամբ եկան եւ պահանջեցին օր, իրենց անունը աւրուի ցանկէն եւ կամ հացի տոմսերնին ետ տուին։

Բայց թէ՝ այդ Սիմոնը հիմա ալ Պարիսքարան կը դիմէ եւ ոնկէ հաց կը ստանայ, այդ ալ չեմ կարծեր, որովհետեւ. Բերայի եւ Զալաթիոյ կողմը բնակողները, իրենց թաղին եկեղեցիէն միայն կրնան ստանալ եւ ոչ Պարիսքարանէն։ Իսկ նպա՛ստ, ոչ մէկ տեղէ։

Երկրորդը՝ որ «Հուրիէթ» շոգենաւով Երթալիք գաղթականներու համար էր, որոշուած 24 գաղթականներէն քանը արդէն նոյն օր մեկնած էին դէպ ի հայրենիք, միայն չորսը Մ. Պարիսքարքը քանի մը հոգ անհանգիստ ընդոներէն, չէին գացած կամ չէին ուզած երթալ եւ դարձած էին, Զալաթիոյ եկեղեցիէն, ուր մենք՝ առանդարիր Պօղոս Մինասեան էֆ.ի հետ Դշ. օր գացինք եւ զիրենք տեսանք, որ խոսացան հետեւալ Դշ. օրուան շոգենաւով երթալ եւ ես երեկ անձամբ մինչեւ Սիրքէճիի նաւամատոյցը տարի զիրենք, որուն ակնատես վկայ է «Մանզումէ»ի խմբագիրներէն Գառնիկ էֆ. Թուղլամեան։

ՄԻՀՐԴԱՏ ՀԱՅԿԱԶՆ

ԱԶԳԱՑԻՆ

ԱՆՑՈՒԿԸ ՄՈՌՑՈՒԿ

Գրեթէ ամիս մը անցաւ այն օրէն ի վեր, երբ Նախարարապետ Գեւոնդ փաշա, հանդիսաւորապէս հաղորդեց Հայոց Ամէն. Պատրիարքին թէ՝ Նախարարաց Խորհուրդը որոշած է կարեւոր եւ բաւականաչափ դումար մը անմիջապէս տրամադրելի ընել՝ Հայաստանի սովատանջ ժողովրդեան ի նպաստ։

Դրեթեակ, չաբաթներ անցած են նախարարութեան տուած այն որոշումէն ի վեր՝ որով պաշտօնական քննիչ մարմին մը ճամբայ պիտի ելլէր Հայաբնակ գաւառները, տեղւոյն վրայ քննելու համար անցեալին ու ներկային մէջ գործուած հարստահարութիւնները, անձամբ լսելու համար տեղացւոց գանգատները եւ դիտողութիւնները, պատժելու համար կեղեքողները եւ վերջապէս՝ բռնաւորներէ յափշտակուած հողերն ու ինչքերը իրենց օրինաւոր տէրերուն վերադարձնելու համար։ Ասոնց ամենքը հրապարակ գրքուեցան, լրագրութիւնը ծափահարեց եւ Հայ ժողովուրդը սկսաւ յուսալ։ Այո՛, յուսալ եւ սպասել, սպասել եւ յուսալ եւ վերջապէս համոզում գոյացուց թէ... տրուած այս ամէն խոստումները հին Բէժիմին իսկական դրոշմը կրող, բայց քիչ մը ոսկեզօծեալ դրութեան չարունակութիւն են եղեր, այսինքն. «Իմաստը պակաս բերը»։ Այս ընթացքով, կարծես թէ սովի ճիրանիներուն մէջ տուայտող Զեյթունի ու Հայաստանի թշուառ ժողովուրդին ընել կ'ուզէ կառավարութիւնը։ «Դուք, Հայ ախպարիկներ, տակաւին քանի մը ամիս ալ ակռանիդ սեղմեցէք, տակացէք անօթութեան, չարչարանքի, ջանացէք որ չմնանիք, եւ ալ մինչեւ յառաջիկայ գարուն, ինչա՛ւլան «Լեռպէնա պաղարը»։

Գործերու այս ցաւալի ընթացքին մէջ, երկու կարեւոր պարագաներ մեր ուշադրութիւնը կը գրաւեն։ — Ա. Թուրք մամուլին անբացատրելի լռութիւնը, Բ. Թուրք ժողովուրդին անկարեկից ընթացքն ու անտարբերութիւնը։

Զարմանալին ա՛յն է որ, քանի մը ամիս առաջ, Պոլսոյ Զբաղչերի թրքաքանակ թաղին մէջ պատահած հրդեհին առթիւ՝ ամբողջ Խանկութիւնը իր «Ժէնտրով, տարբեղներով, իր կինոներովն ու հուսաքանկան մամուլով՝ Եւրոպան ու Ասիան իրար անցուց, թասերական ներկայացումներ ու հանդանակութիւններ կազմակերպեց, Բարիզի Օբէրայէն սկսեալ՝ մինչեւ Բրթի Շանի եւ Վասիլեթէի թատրոնները ի նպաստ Զբաղչերի զոհերին՝ քանի մը հազար Թուրք հրդեհեալներու օգնելու նպատակաւ։ Ասոնց մէջ Հայերն ալ իրենց կարեւոր մէկ բաժինն ունեցան։ Ամբարեւ ծափահարելի հայրենասիրութիւն։ Սակայն ինչպէս մեկնել եւ ի՞նչ նշանակութիւն տալ հիմա այդ թուականներուն՝ ծովու եւ ցամաքի վրայ, գիշեր կամ ցորեկ, հանրային պարտէզներու եւ պաշտօնական համախմբութեանց առթիւ՝ Թուրքերուն կոկորդալիր բացագանչութիւնները թէ «Նաչաոո՛ն Միւսաւաթ, Նաչաոո՛ն էրմէնի վարթանաչլարը մը», Նաչաոո՛ն էրմէնի գաղաչլարը մը»։

Ուրեմն հիմայ իրաւունք չունի՞նք հարցնելու թէ ի՞նչ տեսակ հաւասարութիւն եւ ինչի՞ս եղբայրութիւնը եղած կ'ըլլայ, երբ ամիսներէ ի վեր կը պոռանք ու կ'աղաղակնք թէ հաց ու օգնութիւն հասցնէք Հայաստանի տարաբաղդ սովելոցներուն։ Ինչի՞ նպաստելու որ «Նաչաոոն էրմէնիլէր» պոռացող մեր թուրք նայրենակիցները՝ իրենց ազացոյց իրենց անկեղծութեան, իրենց համակիր եղբայրակցութեան, կառավարութեան խոսացած նպաստէն անդամ տարան, մամլոյ կամ ժողովրդային նախաձեռնութեամբ նպաստի որ եւ է եղանակ մը գտնելով՝ գործնականապէս ապացուցանէին վեց ամիսէ ի վեր իրենց համակրանքի արտայայտութեանց անկեղծութիւնը, լաւ համոզուած ըլլալով որ Հայաստանի տառապեալ ժողովրդին այս կսկծալի վիճակը ուղղակի արդիւնքն է անիծեալ բռնակալութեան՝ որու ջախջախումի գործին մէջ ամենամեծ դեր մը ունեցած է իրենց հայրենակից Հայը։

Միեւնոյն ժամանակ մենք, առանց մեր յոյսը օտարին ազակցութեան վրայ դիզելու, օգնութեան կը փութանք մեր սովատանջ հայրենակիցներուն։ Հայ ազգին ամէն դասակարգը, հարուստն ալ, էսնաֆին ալ, աղքատն ալ, Արտասահմանի Հայերն ալ, նոյն իսկ մանուկ հոգիները իրենց արկիրկը բանալով՝ իմայողութեան արդիւնք եղող իրենց համեստ գումարը սիրայօժար կը նուիրեն «Նա՛ց» ճչող ողորմելիներուն։ Եւ ուշադրութեան արժանի է որ բռնակալութեան արիւնալի շրջանին մէջ՝ նիւթականով, հոգիով եւ տուրուառով ամէնէն աւելի ջախջախուած, ամէնէն աւելի փճացած ու հալածուած Հայ տարրն է որ սաստկ գժուարին ճգնաժամու մը մէջ՝ ապրելու իրաւունք ունեցող ազնիւ ու անձնուէր ազգի մը ամէնէն փառաւոր օրինակը փորձով ու գործով կ'ապացուցանէ։

1896ի մեծ կոտորածէն 5 օր յետոյ, Աստուածածնայ կիւրակէին, Խասգիւղի շոգենաւին մէջ Թուրք զինուորական մը տեղի ունեցած գաղանային խժգժութեանց հետեւեալը ըսաւ.

«Էֆէնտի պիրատէր, պօշ սասմլարը քէսմէզլէր, պուտա պիր չերեֆ տիր սիզին իյուն»։

Եւ ալ պատասխանեցի.

«Էֆէնտի պիրատէր, ճէնապէ հապատան թէմէնի իսէրիմ քի պու չերեֆի պիր տահա էրմէնի միլլէթինէ ծառիպ թիմէսին»։

ԳՐԻԳՈՐ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ
Բէրա, 18 Դեկտ. 1908

ՌՈՒՍԻՈՅ ԶԱՐԸ ՊԻՏԻ ՎԱՒԵՐԱՑՆԻ

ԻԶՄԻՐԼԵԱՆԻ ՍՈՓՈՂԿՈՍՈՒԹԻՒՆԸ

«Իզմիրլեանի «Վէյէզ» թերթը կը հաղորդէ թէ Ռուս կառավարութիւնը իրը էջմիածնայ Կաթողիկոս պիտի հաստատէ Իզմիրլեան Սրբազանը եւ յառաջիկայ տարուան ընթացքին մէջ նորընտիր Կաթողիկոսը պիտի ընդունուի Բիզերօֆի պալատան մէջ» կը գրէ «Արեւելք»։

ՊԱՐԶ ՀԱՐՑՈՒՄ ՄԸ ՕՐՄԱՆԵԱՆԻՆ.—

Օրմանեան կը պնդէ թէ իր օրուան վարչութիւնն ալ պատասխանատու է իրեն հետ Հոգ չէ, թո՛ղ ըլլայ։ Բայց կը հարցնենք իրեն որ, եթէ իրեն գործակից Վարչութիւն կամ յանձնաժողովներ ունէր, ինչո՞ւ իր պատասխան եւ հրապարակ հանած տեղեկագիրներուն տակ ի՞նչ միայն ստորագրած է, եւ Վարչութեան կամ յանձնաժողովի դիւանին ստորագրութիւնը չկայ բնաւ անոնց մէջ։ Ամէն բան ինք իրեն վրայ առնելէ եւ իր յատուկ պատասխանատուութեամբ գործելէ ու գործադրելէ վերջ, ելել իրեն չուրջը մնդակից որսնել, վեհակը ճիղոնութիւն է պարզապէս։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ս.ԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ տարեկան քաղաքագլուխ Պ. Մանթաչօֆ կուսայ ամէն տարի, տակաւին հիմակ երեք նոր յարկեր եւս աւելցնելուն համար սպառումը չատցած է։ Կը լսենք թէ Հիւանդանոցի տրնորէնութիւնը դիմում ըրեր է մեծանուն բարերարին, որպէս զի այս կարեւոր նպաստը աւելցնէ քիչ մը։

ՀԱՑ ՏԻՒՆԱՑՈՑ Միութիւնս ներկայիս կը փութայ յանուն Հայաստանի սովելոց իր ջիղէ չնորհակալութիւնը յայտնել այն ազնիւ և բարեսիրտ տիկիններուն և օրիորդներուն որոնք իրենց ճաշասաք եւ փափուկ մատներուն արտադրութիւնը եղող ձեռագործներու նուիրմամբ վաճառասրահը արշիւնուորելու։ Նոր նորընտիր կանոնագրութիւն բոլոր հայ եւ օտարազգի վաճառականներուն, ոսկերիչներուն եւ խանութպաններուն որոնք աղնուաբար մեր դիտումներուն սիրալիր ընդառաջութիւն ընելով, թէ դուստ զրկուած զգեստներնի եւ թէ վաճառահանդէսի համար կերպաս եւ զանազան նիւթեր նուիրելով, քաջալերեցին մեզ, եւ արդիւնաւորեցին մեր ջանքերը։ Նորնորակոչութիւն տասնդեւսաւոր արուեստագէտ Սիմոն էֆ. Ծակոբեանի որ գեղեցիկ նկար մը Միութեան տրամադրութեան տակ դրաւ եւ որուն վիճակահանութենէն զոյացաւ հազար ղրշ։ Այս նկարը վիճակած ըլլալով 131 թիւին, կը խնդրուի տոմսը ներկայացնել յառաջիկայ կիրակի 24 դեկտ. ժամը 12—2ուկէս (Բ. Ե.) Նիկոլոսեան վարժարան։ Նորընտիր կանոնագրութիւն էստիրեի աղջիկներուն որոնք հեռուէն իրենց մասնակցութեան բաժինը բերին։ Նորընտիր կանոնագրութիւն գեղեցիկ արհեստաւորներու, մասնաւորաբար Տիրոջ Գիւլանեան եղբայրց որոնք յանձնառին վերարկուներ կտրել եւ կարել առանց իրենց արհեստակիցներուն։ Նորընտիր կանոնագրութիւն վերջապէս Թ. Կեսարեան, Մ. Թոգատլեան, Լ. Ղազարեան, Ե. Պէկեան եւ հաճի Սարիսէֆեանները որոնք յարգարանքի լուսանցքներ եւ թելի սեղանի հոգն ստանձնեցին եւ հարկ եղած նիւթերը հայթայթեցին ազնուորաբար։ Մեր գործառնութեանց մանրամասն հաշուեցուցակը, տեղեկագիրը եւ արդիւնքը յանձնեցինք Ս. Պատրիարք Հօր։

(Հայ Տիկնանց Միութիւն)

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ. — Մարուքէ էֆ. Ֆրէնկեան Աղեքսանդրիա հաստատեալ իր քեռորդւոյն Օր. Զարուհի Մկրտիչեանի ընդ Ծակոբ էֆ. Փափազեանի ամուսնութեան առթիւ փոխան ծաղկեփունջի հարիւր ղրուշ նուիրած է Հիւանդանոցիս։

ԽԾԴԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ ԳԱՒԱՌԻ ՄԷՋ. —Դեկտ. 2 չորեքշաբթի գիշերին Եվէրեկի մէջ տան մը վրայ ուր հարսանեկան հանդէս տեղի կունենար, հինգ թուրքերու կողմէ յարձակում գործուեցաւ, որոնց երկուքը դժբաղդաբար ստիպուած էին։ Ահա պարագաները որոնց ականատես եղած է այս տողերը գրողը։

Դիշերուան ժամը 8ի միջոցներն նոյն տան մէջ, պակի արարողութեան աւարտումէն յետոյ, տեղական սովորութեան համեմատ նուագածութեամբ խրախճանութեանց պահուն Զէյլպէկ օղլու Ալի (ոստիկան) ուրիշ զապթիէ մը ու քանի մը թուրքեր եւս զինուած գինով վիճակի մէջ հարսնիքին տունը մտան. ժամ մը առաջ մենկեցան. քիչ յետոյ կրկին երեւցան զրոն առնելու. երեք թուրքերը ներս մտնելով յայտնեցին թէ «Զէյլպէկ օղլու Ալի նուագախումբը կուզէ հակառակ պարագային ֆէյատ պիտի հանէ. տնտեսուհիներ դէպքերու տեղի չտալու համար տուէք, վերջը զէշ կըլլայ» ելան, սպառնական խօսքեր։ Առաջուանցաւ թէ անկարելի է իրենց բան մը յանձնել։ Մեկնեցան, պահ մը ետքը դուրը կրկին զարնուեցաւ, բայց զոցուած էր. ուժգին հարուածներ հարմուրներուն սիլոյը դող կը հանէին, գիշերային լռութեան այդ պահուն հանուչներ ու պոռտուքներ փողոցի հայ բնակչութիւնը կարթնցնէին իսը քունէն անուսարատի մէջ։ Ալ երեւակայեցէք հարսնիքի տունը գտնուող աղջիկներուն ու մանուկներուն ըսց ու կոծը. քանի մը կիներ եւս մարեցան որոնցմէ մին յղի էր։ Դուռը կոտրելու սատիանովի կը հասնէր հեռագիրէ. փողոցին մէջ կը շարունակուէր պուչտուքները, հրեշիերի դէմ անարգական խօսքեր։ Ալի ըստ ածը մարթինը ձեռքը «այս կեավուրները պէտք չէ ողջ թողուլ» կը պոռար։ Անմիջապես ոստիկանութեան իմաց տրուեցաւ ու գիմիսէր ըստուածը հազիւ կարելի եղաւ մեկ ժամէն անկողնէն հանել ու դէպքին վայրը բերել։ Կեցցէ՛ կառավարութիւնը որ ասոնկներու պաշտօն ու մարթին յանձնած է երկրին մէջ անդգրաբութիւն պահելու համար։

ՌՈՒԲԵՆ ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ
Եվէրեկ-Թէնեսէ 1908 Դեկ. 8

ՈՒՐԲՆԻԼԷՆ կը գրէ մեզի մեր թղթակիցը դեկտ. 5 թուով. — Այսօր Օսմ. Երեսփոխանական ժողովոյ բացման հանդէսը մեծ շուքով կատարուեցաւ. առաւօտուրնէ ի վեր բոլոր պաշտօնատունները, խանութները և բնակարանները դրօշակներով զարդարուած էին։ Թատրերը որոշեալ ժամուն զօրանոցէն ելլելով եկան Սարային առջեւի մեծ հրապարակը։ Մի թատրերքը, դիւանագիտական հրամանատարը, և ամբողջ պաշտօնեաները, Հայ, Ասորի և կաթոլիկ հոգեւոր պետերը, բազմաթիւ հեծանոր ու ամէն դասակարգի ժողովուրդ ու երեւոյթ վարչական կ'ընկերանար թատերին։ Կէս օրը մէկ ժամ անցած սկսան գոռալ թրքաթանթերը ժողովրդեան բուռն ծափահարութեանց մէջ հոչակելով Երեսփ. ժողովին բացումը։ Երեկոյեան քաղաքին ամէն կողմը լուսավառութիւններ, հուսածութիւններ ու խրախճանութիւններ տեղի ունեցան։ Այսօր երեկոյեան դէմ քաղաքս ժամանեց նուէ Վիրան Շէհէրի քանիչ Ծանձնախումբը՝ որ կը բաղկանայ պետական Մորդրդոյ անդամ Բանմի պէյէ, Անդրիանապօլսոյ դատական քննիչ Մակարեան Միսաք էֆէ. ու միրուայ Իսմայիլ պէյէ։ Մութասարրֆ պէյը, հաքիմ ու միւֆթի էֆէնդիները, քաղաքիս Հայոց Առաջնորդը ու քանի մը երեւելիներ մասնաւոր կառքերով դիմաւորելու գացած էին. վաղ մ'ալ հեծեալ ու հետեւակ զինուորներ կ'ընկերային Քընդիչներուն, որոնք մեծ պատիւներով ընդունուեցան և օթեւանցան իրենց համար մասնաւորապէս պատրաստուած չէնքին մէջ։ Երեկոյեան կառավարական պաշտօնատան մէջ փառաւոր խնճոյք մը տրուեցաւ ի պատիւ իրենց։ Միսաքը պէյին բարի գալուստն ճառին ի պատասխան՝ Մակարեան Միսաք էֆէնտի բանախօսութիւն մը ըրաւ ու հին Ռէժիմի չարիքները թուելէ յետոյ՝ ի վեր հանեց Սահմանադրական կառավարութեան առաւելութիւնները, Ազգերու մէջ Միրոյ, Հաճերաչութեան ու մանաւանդ անցեալ ազատութեան բարիքները, ու բուռն ծափահարութեանց մէջ վերջացուց իր խօսքը յորդորելով ներկաները մինչեւ վերջին չունչ հաւատարիմ մնալ Սահմանադրութեան։ Քընդիչ Ծանձնախումբը 3-4 օրի չափ այս տեղի գործերով զբաղելէ յետոյ անմիջապէս պիտի մեկնի դէպ ի Վիրան Շէհիր ուր իրենց կը սպասուի անհամբեր։

ԼԱՒԻԱԳՈՅՆ ԿԱՂԱՆՈՂԷՓԸ Թէոդիկի «Ամէնուն Տարեցոյցն» է, որ միւնոյն ժամանակ կը ծախսուի ի նպաստ Ազգ. Որբանոցին։ Գրական անմեմն բովանդակութիւն եւ բազմաթիւ չափեկան պատկերներու։

ՊԱՐՏԻԶԱԿԻ ԲԱՂՁ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ ԵՒ ՅԵՂՈՒԹՈՒԹԻՒՆԸ

Ասկէ գրեթէ երկու ամիս առաջ Պարտիզակի Ամերիկեան Բաղձ. վարժարանի աշակերտներէն մի քանիները կը փափաքէին տղայոց մէջ հայրենասիրական զգացումները արթնցնել, որպէս զի կարող ըլլան անոնք ապագային ոեւ է Ազգ. ընկերութեան մասնակցիլ եւ այս նպատակով գիւղին Հ. Ց. Դաշն. ենթակոմիտէին իրատասութեան տակ ընկերութիւն կը կազմեն, եւ յիսունի չափ անդամներով կ'սկսին չարունակել։ Բայց Տնօրէնութիւնը (չեմ գիտեր ինչ պատճառներով) կ'ուզէ այդ ընկերութիւնը քայքայել եւ այս մտադրութեամբ ընկերութեան նախագահը վարժարանէն կ'արտաքսէ, բայց հետեւեալ օրը անդամները երթալով գարձեալ վարժարան կը բերին զայն։

Եւ անա քանի մը օր յետոյ Տնօրէնութեան կողմէ գրութիւն մը պատրաստուելով, ընկերութեան բոլոր անդամներուն քանի տարագրել կը տրուի, բայց ի տչակերտ մը, որ չուզեր տարագրել, եւ այս ալ լաւ մը խարազանուելէ յետոյ, վարժարանէն վռնտուելու որոշումը կը արուի, բայց յետոյ տեսնելով որ միւսներն ալ այդ աշակերտին պիտի հետեւին, տարամանակայ կերպով այդ տղուն արտաքսումը կը յետաձգուի։

Արդ, կուզամ ցուցակցութիւնս յայտնել թէ այս տեսակ ազատ դարու մը մէջ տակաւին յեղափոխական ազատ գաղափարները կը բռնաբարուին, մանաւանդ այն տեսակ անձերէ, որոնք ասկէ առաջ հայասէրներ ըլլալ կը կարծուէին։

ԻՐԱՒԱՄԷՐ

Պարտիզակ, 17 Դեկտ. 1908

Մ. ԽՄԲ.— Ձենք կարծեր որ Տնօրէնութիւնը ուղղակի հայրենասիրական զգացումները ջլատելու նպատակաւ այս պէս չարժած ըլլայ, այլ թերեւս իր նպատակը հասած է կուսակցական հայրենասիրութիւններէ առաջ գալիք գժտութիւններէ հեռի պահել աշակերտներուն միտքերը։

Ի ԵՂՊԱՍՏ

ՀԱՅ ՍՈՎԵԱԼՆԵՐՈՒՆ

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ՀԱՅԿԱԶԱՒԱՌՈՒԹԻՒՆԸ

ՓՈՓՈՒԿՆԵՐՈՒԹԻՒՆ ԳՈՒՄԱՐԸ

Խմբագրապետ էֆէնտի,

«Մանզումէ»ի մէջ կարդացինք որ Զեյթունի մեր աղքաթիկները անօթի մնացեր են եւ հայրիկներն փարա չունի եղեր հաց առնելու։ Անոնց համար ցաւեցանք եւ ուզեցինք մենք ալ նուէր մը ղրկել, եւ մեր ընկերներուն ու ընկերուհիներուն մէջ հաւաքեցինք 268½ ղրշ., զոր այսօր ձեզի կը ղրկենք անոնց տրուելու համար, իբրեւ մեր նուէրները պզտիկ են, մեծնանք նէ մեծն ալ կուսանք։

ՍԵՐՈՎԲԻ Ս. ՏԻԼՍԻԶԵԱՆ
Սամսոն Ս. ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

* * *

Արամ և Բիւրկուհի Ն. ձէզվէճեան երկու փոքրիկներ Կաղանդի առթիւ Ազգ. Հիւանդանոցի որբերուն իրը պտղոցին իրենց գանձանակին պարունակութիւնը 102 ղրշ. ամբողջովին մէջտղրուի ընկալագրով մը սառնայ։

* * *

315 ղրշ. Եալովա Գրլաբ գիւղի Ազգայիններէն հաւաքուած Մարկոս էֆ. Ծակոբեանի ձեռամբ։

25 Ն. և Լ. ձիզմէճեան Եղբարց վաճառատան պաշտօնեաներէն։

714 (153 ֆր.) Մէկլավիէն բարեսէր Հայ գաղթականներէ հաւաքուած հետեւեալ անձերէ, Հայաստանի եւ Զեյթունի. 100 ղշ. Եպիսկ. Տ. Ծակոբ Տէր Ծակոբեան 100 ղշ. եգ. Ծակոբ Գուրթնուեան, 100 ղշ. եգ. Գրիգոր Մէրէբէսեան, 100 ղշ. եգ

ՆԵՐՔԻՆ

ԳՈՒՐԳԱՆ ԳԱՑՐԱՄԻ ՏՕՆԸ սկսաւ եւրեկ, Աջ—համբոյրի արարողութիւնը՝ օրին սատկութեան պատճառաւ. Եղբարդի կայս. պալատան մէջ տեղի ունեցաւ սովորական հանդիսաւորութեամբ։ Արարողութեան կողմէ՝ Աջ-համբոյրին ներկայ գտնուելիք անձնաւորութիւններէն զատ Մեծակոյտի եւ Երեսփ. Ժողովոյ անդամներուն ալ հրաւիրագիր ղրկուած ըլլալով, ծերակուտականներ ու եւրոպիրներ ալ երեկ ներկայ գտնուեցան այդ արարողութեան։

* Օտար վեհապետներէ եւ դաւառաց քաղաքային եւ զինուորական պաշտօնատարներ չնորհաւորական հեռագիր ուղղեցին կայսրը։

** Երեսփոխաններէն ոմանք Կայսրամի արձակուրդին առիթ կառախումբով Սելանիկ ուղեւորեցան։

ՄԵՐԱԿՈՅՏԻ ԵՒ ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎՈՑ ՆԱԽԱԳԱՀՆԵՐՈՒՆ, ինչպէս գրուեցաւ, 250 եւ 150 ոսկի առձիկ յատկացուած է։ Երեսփ. Ժողովոյ նախագահին համար ալ ապարանք կը փնտռուի, որ պիտի վարձուի եւ պիտի կահաւորուի Արգ. «Եղնի Կաղէգա» յօդուած մը հրատարակելով այս կարգադրութեան մասին, կ'ըսէ թէ կանոնագրութեանց մէջ առանց ո եւ է բացատրութիւն գտնուելու, ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ Երեսփ. Ժողովոյ եւ Մեծակոյտի նախագահներուն 150 եւ 250 ոսկի առձիկ կը յատկացուի, ապարանք կը վարձուի եւ կը կահաւորուի։ Այս երկիրը օ՞րքան զբաղեցուցիչ եղաւ, ամէնն ալ չգայլութեանց եւ չայլութեանց հարկադրած սատկիկ նեղութեանց երեսէն է։ Եթէ ինքզինքիս ժողովել կ'ուզենք, պէտք է որ նախ այդ չայլութեանց առաջքը առնենք։ Այդ մասին ձեզ բերենք օրինակ առնենք, կ'ըսէ։ Բայց վերոյիշեալ կարգադրութիւնը ի՞նչպէս եղած եղաւ։ Հաւանաբար կայս. Իրատէ մը եղած է, եւ Բ. Դուռը ուզած է զայն գործադրել։ Երեսփ. Ժողովոյ նախագահը յայտարարած էր իր պաշտօնակիցներուն թէ կայս. Իրատէ մը եղած է Երեսփ. Ժողովոյ համար նոր չէնք մը շինելու, այժմու չէնքին մէջ վերնակ մը հատատելու մասին։ «Եղնի Կաղէգա» կ'ըսէ թէ հին ռեժիմի առեն շատ մը կայս. Իրատէներ Բ. Դուռ հաղորդուելով անմիջապէս կը գործադրուէին։ Բայց հիմա այդպէս չէ կարելի։ Սահմանադրական վարչութիւնը ատոր արգիլք կը հանդիսանայ։ Կայսրը ոչ-պատասխանատու եւ նուիրական ըլլալուն, ուղղակի կերպով ո՛չ մէկ գործ իրմէ չի կրնար կատարուիլ։ Եթէ ըլլայ՝ պատասխանատուութիւն առաջ կը բերէ։ Սահմանադրութեան հիման հակառակ է։ Բայց ոչ պատասխանատու — Կայսրն ալ Պատասխանատուութիւնն ալ, բոլոր պաշտօնատարներուն եւ հին պաշտօնակարներուն պէս մէկ վարկեանի մէջ, յեղաշրջումով մը գժուար է որ հին սովորութիւնները ձգեն եւ սահմանադրական վարչութեան համաձայն ընթանան։ Սակայն ժամանակի կը կարօտի։ Եթէ մեղմ մնայ՝ Կայս. Իրատէները առ այժմ կայս. փափաքներ պէտք է նկատուին Բ. Դրան կողմէ, կը յարէ «Եղնի Կաղէգա»։ Երեսփ. Ժողովոյ նախագահը նոր ժողովատեղի մը կառուցման կամ վերնակի մը հատատման եւն. վերաբերեալ կայս. Իրատէն կամ կայս. փափաքը երբ կը հաղորդէ՝ զայն օրինաձի մը կը վերածէ ծախքը ցոյց կուտայ, վճարանութեան կը գնէ, եւ եթէ ընդունուի, Մեծակոյտին կը ղրկուի, եւ եթէ հանկէ ալ ընդունուի, կայս. Իրատէին կը ղրկուի։ Ցետոյ գործադրութեան կը ձեռնարկուի։

ՊԱՂԱՏԱՆ ՀԱՅԿԵՐՈՑԹԻՒ ՆԵՐԿԱՅ ԶԳՏՆՈՒՈՂ ԵՐԵՍՓԻՈՒՆՆԵՐԸ ՈՐՈՆՔ ԷԻՆ.— Ոմանք կը հարցնեն «Եղնի Կաղէթայի թէ Պալատան հայկէրոյթին ներկայ չգտնուող Երեսփոխանները որո՞նք էին։ «Եղնի Կաղէգա» կ'ըսէ թէ ներկայ չեն գտնուած Էպուղիա Թէվֆիգ պէյ, Իսմայիլ Բէյմալ պէյ, Զօհրապ էֆ. Հալաճեան էֆ.։ Թերեւս ուրիշներ ալ կան, եթէ կան՝ թող գիտցնեն, կ'ըսէ նոյն թերթը։ Ուրեմն ըսենք թէ պալատան հաղկերոյթին գացած են միայն երեք հայ երեսփոխաններ՝ Ցակոբ Պապիկեան, Սպարթալի եւ Տօքթ. Տաղաւարեան էֆ.ները։ Իսկ չեն գացած միւս հայ երեսփոխանները՝ Գարեգին Փաստրմաճեան, Վարդգէս, Զօհրապ, Համբարձում Պոյատեան եւ Հալաճեան էֆ.ները։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ.—Կ'ըսուի թէ Ռուսիա որոշած է կորովի քաղաքականութեան մը ձեռնարկել Պարսկաստանի մէջ, հոն տիրող անիշխանութեան վերջ տալու նպատակաւ։ Անցեալ օր Բեթերսպուրգի մէջ արաստոյոր Նիսա գուստրոնց նախարարաց խորհուրդը՝ նախագահութեամբ Սթոլիպինի, եւ զբաղեցաւ՝ այն միջոցներուն վրայ, զորս հարկ է ձեռք առնել Պարսկաստանի մէջ ռուսական միջամտութեան համար։

Հեղինէն գնացան Մ. Կրիրաբիա առջի օր վարչապետին այցելելով, խօսեցաւ այն պօյքոթի մասին որ Իզմիրի եւ Սալոնիկի մէջ կը մղուի հելլենական ապրանքներուն դէմ, Կրէտէի խնդրոյն առթիւ, եւ ըսաւ թէ այդ խնդրին առթիւ հելլէն կառավարութիւնը չէ գտնուած տյսպիսի ընթացքի մը մէջ որ պօյքոթի պատճառ ըլլայ։—Նեբքին գործոց նախարարը յայտարարած է խմբագրի մը թէ հելլէն ապրանաց դէմ պօյքոթի մասին շրջած զրոյցները անհիմն են, միայն Պարթէնի մէջ ցոյց մը եղած է։ Արդարեւ հաղարաւոր ժողովուրդ Պարթէնի մէջ կառավարական ապարանքին առջեւ հաւաքուելով, կրէտէի խնդրին առթիւ ցոյցեր բրաւ, որոնց մասին ընդարձակ հեռագիր մը ուղղուեցաւ Երեսփ. Ժողովոյ նախագահութեան։

ՍԷՕՐԷԷՆ Ցունաց Պատրիարքին հեռաւոր հեռագիրը ուղղուած է. «Թուրքերէն տեղւոյն մասնաճիւղը առանց մնաբարոյապարանի գիտութեան, յոյն վարժարանին ուսուցչական մարմինը պաշտօնանկ ըրաւ։ Վարժարանը փակ կը մնայ։ Մեր բարոյական փոխանորդը բանտարկեցին։ Այս ընթացքին դէմ բողոքող վարժարանէն հոգաբարձուներն ալ ծեծեցին։ կը խնդրուի հարկ եղածը ի գործ դնել։» Պատրիարքարանը այս հեռագրին մէջ մէկ պատճէնները ղրկեց դատական նախարարութեան եւ Օսմ. Բանկին։ «Նէօլոյոս» այս առթիւ կ'ըսէ թէ «Երեւցածին նայելով, այս երկրին մէջ բուն կառավարութիւնը Բանկին ձեռքն է, եւ կառավարութիւնը պարզապէս «դուրս գալապալոգ» մըն է։» «Իրատ» եւս զարմանք կը յայտնէ որ Օսմ. քամիդէն ի՞նչպէս սատկի ընթացք մը կրնայ ունենալ ըլլալ։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՑՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔՈՒԹԻՒՆԸ.—Երուսաղէմի Ցունաց Պատրիարքը Ֆէնէրի պատրիարքարանին հեռագիր մը ուղղելով, գանգատած է Սինոդին՝ զինքը պաշտօնանկ ըրած ըլլալուն համար։ Պատրիարքարանը հեռագրով ծանոյց թէ Երուսաղէմի Սինոդին այդ որոշումը վաւերացուած է։ Երուսաղէմի պատր. տեղապահը խմացուցած է թէ տեղւոյն կառավարիչը՝ ներքին գործոց նախարարէն սատած հրամանին համաձայն հարկադրած է եկեղեցականները որ պաշտօնանկ եղած պատրիարքին հետ եկեղեցական արարողութեանց մասնակցին։ Պատրիարքարանէն պատասխանուեցաւ թէ եթէ մինչեւ երկու օր տեղւոյն կառավարութիւնը չվերացնէ Երուսաղէմի Պատրիարքին պաշտօնանկութիւնը, եկեղեցական օրինաց համաձայն, պատրիարքը կարգազրկ պիտի ըլլայ։ Ֆէնէրի Սինոդէն երկու եկեղեցականներ գործակատարին հետ ներքին գործոց նախարարին հրթռլով, պահանջեցին որ Տ. Տամիանոս Պատրիարքին պաշտօնանկութիւնը վերացուի։ Ֆէնէրի Սինոդը որոշեց գանգատիլ այն միջամտութեան համար զոր ներքին գործոց նախարարութիւնը կ'ուզենայ զուտ կրօնական գործերու մէջ։— «Իրատ»ի մէջ խմբագիրը այս խնդրին մասին ներքին գործոց նախարարին դիմում ընելով, տեսակցութիւն մը ունեցած է։ Նախարարը ըսած է.—«Երուսաղէմի Ցունաց պատրիարքութիւնը անակա՞ն է։ Պոլսոյ պատրիարքութեան նմա՞կայ չէ։ Կանոնագրութեանց մէջ ասիկա բացորոշ է։ Եւ սակայն կանոնագրին համաձայն թէ՛ ժողովուրդը և թէ Սինոդը Պատրիարքին պաշտօնանկութիւնը պահանջեն, Պատրիարքը պէտք է որ հրաժարի։ Եթէ չհրաժարի, ժողովուրդը, Սինոդը թէ կառավարութիւնը չեն կրնար պաշտօնանկ ընել զայն։ Այս մասին այսքան չատ մը Թուրք և Յոյն լրագրողներ դիմում ըրին։ Ես ալ հասկացուցի իրենց թէ խնդիրը այս է։ Յոյն լրագրող մը ըսաւ թէ կրօնից նախարարութիւնը կը հասատաւ Պատրիարքին պաշտօնանկութիւնը։ Ես ալ ի պատասխան ըսի թէ կրօնից նախարարութիւնը աւելի սղէկ պէտք է գտնուայ կանոնագրին տրամադրութիւնը եւ յանձնարարեցի որ հոն դիմում ընեն։ Ես միայն Երուսաղէմի կառավարչին հեռագրաւ ծանուցի որ անկանոնութիւն մը առաջ չգալու համար հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուին։ Ասիկա իմ իրաւունքս է։ Կրօնքի տեսակէտը ինծի չվերաբերիր, կրօնից նախարարութիւնն կը վերաբերի»։

ՄԱՍԵՆՈՒՆԻՈՑ ՎԻՃԱԿԸ.— «Օսմանիչեր Կայսր»ի Սելանիկի թղթակիցը կը գրէ թէ Բուլգէրի նահանգաց վիճակը լուրջ հանգամանք մը կ'առնէ։ Տեղական պաշտօնեաները անտեղակ չեն առներ թէեւ վախնալու պատճառ մը չկայ թէ մօտերս ծանր խռովութիւն մը երեւան կգայ գալ, բայց նկատելի է թէ Քրիստոնեաներու միջև մոքերը լարուած են։ Պուլկար քամիդէն, կը ղրէ թղթակիցը, անընդհատ կ'աշխատի ապատամբութիւն պատրաստելու համար։ Մանաւանդ հրատապիտ Աբդօզալ Բէդքով եւ Սանտանսքի մեծ գործունէութիւն ցոյց կուտան։ Կառավարութիւնը Աբդօզալի եւ Սանտանսքի գտնուած վայրերու պաշտօնէութեանց զեկուցած է որ այդ ապատամբապետներու խռովարարական գործունէութեան մասին տեղեկութիւն տրուի, ըստ այնմ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնելու համար։ Դերման Թերթին Թղթակիցը կ'ըսէ թէ մինչեւ այն տեղն հաւանական է որ Աբդօզալ եւ Սանտանսքի փախուստ տան։

ԳԱՀԱԺԱՌԱՆԳ ԻՇԽԱՆ ԲԷՆԱՏ ԷՖ.ի տպարանքին վրայ եղած յարձակման պարագան բոլորովին ուրիշ երեւոյթ առած է, կ'ըսէ «Շուրայի Իւմմէթ»։ Ոստիկանական նախարարութեան կողմէ այդ մասին առջի իրիկուն ներքին գործոց նախարարութեան ուղղուած թեղքերէի մը մէջ կ'ըսուի թէ վկայութիւններով հաստատուած է որ հրացանակիր Իւրկիւպլիս Մուսթաֆա, — որ այդ յարձակումը գործելու յանցանքով ամբաստանուած է, — այդ դիւղը Պալմանը ապրակը կը գտնուէր։ Պալատը ցանքի թէ ծովու կողմէն պաշտպանուած ըլլալով, ստանկ յարձակում մը դժուար պիտի ըլլար, ոյուն լուրը՝ չատ չատ այդ հրացանակիրներէն գոն չեղող անձանց կողմէ յղացուած եւ կամ սուկ երեւակայական հնարք մը(.՝) եղած պէտք է ըլլայ։ Թղթերէին մէջ ըսուած է նաեւ թէ պալատան պաշտպանութիւնը ամէն կողմէ ոստիկաններու եւ զինուորներու յանձնուած ըլլալով, անտեղի գանուող հրացանակիրներուն պէտք չի մնար ս ըլլաս, եւ միայն այս օրերս իշխանին պալատը լրագրողներու, թղթակիցներու եւ տակաւին ուրիշ կարգ մը անձանց յանձնխարհի մուտքը ուշագրաւ է։(.՝) Ներքին գործոց նախարարութիւնը հարցուցած է վարչապետութեան թէ ի՞նչ պէտք է ընել։

** Բէյտար էֆ.ի՝ իբր գանձատանգ իշխան իր իրաւունքներին հրաժարած ըլլալու մասին Պալէն Պերլին քաղուած հեռագրին նկատմամբ քննութիւն կատարուելով, կարծիք գոյացուած է թէ ատիկա նամակով Պուլկարիա ղրկուած եւ հոնկէ Պերլին ուղղուած է, ինչպէս եղած է ուրիշ անգամ։ Իսկ թէ Պերլինի մէջ որո՛ւ կողմէ եւ ի՞նչ եղանակով Պոլիս ուղղուած է, այդ մասին Պերլինի օսմ. դեսպանատան կողմէ քննութիւն կատարել պիտի արուի։

ԿԵԴՐ. ԲԱՆՏԻՆ ԴԻՊԳԻԲ.—Ուր. գիւղը կեդր. բանտին Թէքիրտաղի գիւղին մէջ տասը տարուան պատպարտուած էր։ Պէլգրօպլը Ֆէրտան եւ Պօլսեցի Ֆայէզ, Հագգը եւ Համամի կռիւ ըրին։ Համամի եւ Հագգը իրենց զէնքերը քաշելով Ֆայէզի վրայ յարձակեցան եւ զայն գլխէն վիրաւորեցին։ Ծանրագոյն Վիրաւորուեցան նաեւ Էմին եւ Ֆէրտան Ֆայէզի վիճակը ծանր է։

ԹՈՒՐԲԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ.— Բ. Դուռը որոշած է որ քաղաքական պաշտօնատարներ մէջ յանձնաժողով մը կազմուի՝ Իտալիոյ երկրաշարժէ արկածեալներուն ի նպաստ հանգանակութիւն կատարելու համար։— Սուլթանը հազար ոսկի նուիրեց։ Այս գումարը յանձնուեցաւ իտալական դեսպանին։ Կայս. Իրատէ մը հրամայած ըլլալով որ յանձնաւ մը զրկուի Իտալիա՝ արկածեալներուն օգնութիւն հասցնելու համար, Բ. Դուռը որոշեց իր «Պէզմի Ալէմ» մարատանուը հիւանդանոց նաեւ վերածուի եւ անմիջապէս ճամբայ հանուի։

** Վարչական Քեսմիլ փաշայի կողմէ ուղղուած ցաւակցական հեռագրին ի պատասխան, Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարար Մ. Թիթոնիի կողմէ շնորհակալութեան հեռագիր մը ուղղուեցաւ զոր իտալական դեսպանը տալի է յանձնուց վարչապետին, միւսնոյն առեն շնորհակալութիւն յայտնեց թէ՝ Օսմանցոց՝ Իտալիոյ եւ իտալացիներուն նկատմամբ ցոյց տուած բարեկամական զգացմանց համար։

** Օսմ. Մամլոյ Ակումբին նախագահ Ապուլլաս Զիւհան պէյ յանուն հոյն ակումբին ցաւակցական հեռագիր մը ուղղած էր Իտալիա, եւ իտալական կառավարութիւնը շնորհակալութիւն յայտնած էր Իտալական դեսպան Մարքի Բալլասիչինի առջի օր «Եղնի Կաղէգա»ի խմբագրատուները երթալով, անձամբ շնորհակալութիւն յայտնեցի։ Դեսպանը թէեւ կը փափաքէր բոլոր Օսմ. խմբագրատուները հանդիպիլ, բայց ատենը ուշ էր եւ խնդրեց «Եղնի Կաղէգա»ի խմբագրութենէն որ այդ պարտականութիւնը կատարէ իր տեղը։

** Երկրաշարժին մասին նոր տեղեկութիւններ.— Հռոմէն կը հեռագրուի Ցնոր. 1 թուով թէ նոր տեղեկութեանց համաձայն, երկրաշարժի զոհերուն թիւը 200,000ի կը հասնի։ Նիւթական վնասները մէկ միլիառ ֆրանքէն աւելի կը հաշուուին։ Մէսինայէն կը հեռագրեն թէ անցեալ գիշեր զօրքերը հարկադրուեր են ճշմարիտ կռիւ մը մղել բազմաթիւ աւազակներու դէմ. ատոնք աւերակներուն մէջ գրամարկղներ կը փնտռէին։ Եօթը հոգի սպանուեր են։ Ռէճճիոյի մէջ ալ ինը աւազակներ սպանուեր են համանորինակ կռիւի մը մէջ։

** Ֆրանսայի Նախարարաց Խորհուրդը նկատողութեան առաւ Բարիզեան մեծ օրաթերթերու անօրէնութիւնները կողմէ մեծ վիճակահանութիւն մը կազմակերպելու առաջարկը, ի նպաստ Սիկիլիոյ երկրաշարժէն արկածեալներուն։ Գանձը որ Տրանս 50,000 ֆր. սարգարուեցաւ, Ռուչիլտ առնը՝ 100,000։ Էլիզէի մէջ կատարուած ընդունելութեանց ներկայ չգտնուեցաւ իտալական դեսպանը, ամբողջ Իտալիոյ կրած ծանր սուգին պատճառաւ։

** Մէսինայէն կը հեռագրուի թէ Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորը այցելութիւն տալով առուական նաւերը, շնորհակալութիւն յայտներ է հրամանատարներուն ցոյց տուած անձնուիրութեան համար։

** Անգլիոյ թագաւորը՝ 500, թագուհին՝ 250 եւ Կալլէսի իշխանը՝ 250 անգլ. ոսկի նուիրած են— Աթէնքի Երեսփ. Ժողովը 100,000 ֆր. ի նպաստ տալ որոշած է։

** Ռէճիոի եւ Լաղարօի միջեւ ծովեզերքի բոլոր թունդերը եւ մթերանոցները երկրաշարժի առեն փլան։ Ասպին կոչակ մը Սան-Ճիովանիի գիւղին կայարանին մէջ գտնուող կառախումբի մը ուղեւորները առած ծով քշած է։

** Իտալիոյ թագաւորը եւ թագուհին Մէսինա կը գտնուին։ Թագաւորը մեծ հոգածութեամբ կը հետեւի ազատարարութեան գործին։— Փլատակներուն տակէն տակաւին ողջ մնացած մարդիկ դուրս կը հանուին։ Ցնցումները կը շարունակուին։— Հռոմի պանքաները մէկ միլիոնի նպաստ տուած են։

** Վերջին լուրեր.— Մէսինայէն կը հեռագրուի թէ հրդեհին առաջքը առնուած է։ Երեք օրէ ի վեր անձրեւ կը տեղայ, ողողելով բոլոր փողոցները։ Գիշերը շարունակեր ալ էլեկտրական լուսաձակները ահաւոր տեսարան մը երեւան կը բերեն։ Առեն առեն զինուորներ եւ ոստիկաններ հրաշէն կը պարպեն կատաղած շուներու դէմ։ Բալէրմոյէն կը հեռագրուի յիսը. երկու թուով թէ «Սան Ճիորճիի» չոգենաւը երեք հազար արկածեալներ ցամաք հանած է։ Ազատարարները մեծ եռանդով կը շարունակեն իրենց գործը։ Այժմ դիակներ կը հանուին վերատակներու տակէն։

— Հռոմէն կը հեռագրուի թէ թագուհին միշտ կ'աշխատի հիւանդանոցին մէջ, հերոսական եռանդով մը խնամելով վիրաւորեալները։ Առջի գիշեր նոր ցնցում մը զգացուեցաւ։ Թագուհին երբ ուզեց հանդարտեցնել խուճապը, կուրծքէն թեթեւ սկրեմներով վիրաւորեցաւ։ Թագաւորը Մ. Ճիոլիտիի հոգածութիւն մը ուղղելով կ'ըսէ թէ Հարաւային Բալապրիա այցելած է։ Ռէճճիոյ եւ Բօլարօ ամբողջապէս քանդուած են։ Մեսինայի քաղաքապետարանին Թուղթերը այրած են։ Թագաւորը առջի իրիկուն ճամբայ ելած է Հռոմ դառնալու համար։

ՊԵԼԿՐԱՏԷՆ կը հեռագրուի թէ Սքուչիանային մէջ արտաքին գործոց նախարարը ի վեր հանած է այն համաձայնութիւնը որ գոյացուած է Սերպիոյ եւ Գարատաղի միջեւ։ Պէտք է, ըսած է, Պալքանեանու հանդարտութիւնը պահպանել՝ Աւստրիոյ դէմ։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՂԻՆԵՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ հետեւեալ յայտարարագիրը հրապարակ հանած է.— «Դեկտ. 28ին գումարուած Սպարանիլէի ժողովին մէջ, Պուլկարիոյ ելմտական նախարարին կողմէ եղած յայտարարութեան փոխարէն, կը յայտարարենք թէ Պուլկարիոյ աւեւտրական նախարարին եւ Թուրքիոյ աւեւտրական նախարարին ու երկրամասերու անօրէնութիւններուն միջեւ կատարուած բանակցութեանց միջոցին, Պուլկարիոյ գրաւած երկրամասերու զուտ հասոյթին է եղած տարեկան 2,009,000 ֆրանքը։ Այս գումարին մէջ չեն 1. Գրաւուած շարժուն ինչքերու վերադարձուելը եւ կամ տասը փոխարէն տրուելիք հատուցումը 2. Եէնի-Զաղրա — Զիրքան գիծին համար հատուցումը 3. Պոլսէ Վաքաբել գծին համար հատուցումը, 4. Գրաւուած պիտոյից եւ գծին գրաւումէն ի վեր յառնալ հասոյթներու համար հատուցումը—Ահա՛ գծին գրաւման առթիւ ընկերութեան կողմէ պահանջուած հատուցումներու եթէ նկատի չառնուին ալ, սեփականատիրոջ եւ վարձակալին տրուելիք հատուցման քանակութիւնը Պուլկարիոյ ելմտական նախարարին կողմէ յիշուած գումարին եռապատիկը կ'ըլլայ։ Ասկէ կը հասկցուի որ Պուլկարիոյ ելմտական նախարարին կողմէ ցոյց տուած թուանշանները ստոյգ հիման մը համաձայն չեն, այլ բան քանց մէջ բերուած են։ Սա՛ ալ յիշատակելի է թէ Պուլկարիա ասկէ տասը տարի առաջ կնքած իր մէկ պայմանագրին համաձայն, միայն ընկերութեան իրը շահագործման իրաւունք 24,800,000 ֆր. տալ տանձնած է եւ այդ պայմանագրութիւնը Սոպրանիէին կողմէ ընդունուած էր։ Որոշուած էր որ Օսմ. կառավարութիւնը այս պայմանագրութիւնը վաւերացնէ։ Բ. Դուռը ասիկա չընդունեց։ Եւ սակայն այս պայմանագրութեան մէջ միայն չտանգործման իրաւունքը կար։ Նկատի չէ առնուած չտարաձնին ու սեփականութեան իրաւունքին համար Օսմ. կառավարութեան արուելիք գումարը եւ բանի գրաւման երբեւն հանած խնդիրները։ Ասկէ զատ, յիշատակելի է թէ տասը տարիէ ի վեր տարեկան հասոյթը՝ հարիւրին 25 համեմատութեամբ աւելցած է։

ՄԱՔՍ ՆՕՐՏԱՈՒ ԵՒ ՕՍՄ. ԾԵՂԱՇՐՋՈՒՄԸ.— Վիեննայէն «Նէօլոյոս»ի քաղուած հեռագրի մը նայելով, հռչակաւոր գիտուն-գրագէտ Մաքս Նօրտաու «Ն. Ֆ. Բրէսէլ»ի մէջ ըստ սովորութեան հրատարակած քաղաքական տարեկան յօդուածովը՝ խօսած է նաեւ Օսմ. յեղաշրջումին մասին։ Մ. Նօրտաու կ'ըսէ թէ Անգլիա Բիզա պէյի նախապատմութեան տակ գտնուող Երիտասարդ-Թուրքերու քամիդէն՝ այլեւայլ տարբերը թրքացնելու իր նպատակին մէջ չպիտի յաջողի եւ ի վերջոյ Սապահէտտին պէյի կուսակցութիւնը՝ այսինքն բոլոր հասարակութեանց համար ազատական ծրագրի մը հետեւող կուսակցութիւնը յաջողութիւն պիտի գտնէ։ Նօրտաուի կարծիքով, եթէ ընտրական կանոնագրութիւնը բարեփոխուի եւ ընտրութիւնները առանց միջամտութեան կատարուին, ահա այն առեն Սապահէտտինի կուսակցութիւնը պիտի յաղթանակէ։

ԳՈՐԻԿԱՐԻՈՑ նախարարաց խորհուրդը նկատելով որ երկրին ծովեզերքին պաշտպանութեան համար չպիտի կարենայ մեծ նաւատորմիղ մը կազմել, որոշած է արդէն իսկ գոյութիւն ունեցող նաւատորմը ջնջել։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՍՈՎՐ.— «Սէքպէսթի» եւ «Սաատէթ» Անատօլուի մէջ տիրող սովը ի վեր հանելով, անմիջական օգնութեան պէտքը կը շեշտեն։

** Անատօլուի նահանգաց մէջ քննութիւն կատարելու համար ղրկուելիք յանձնաժողովին նախագահ ընտրուած էր Սելանիկի կուսակալ Ցանը պէյ։ Այս վերջինը նամակ մը գրելով ըսած է թէ Անատօլուի սոսկալի վիճակին բո՛ւն պատճառը թշուառութիւնն ու չքաւորութիւնն է, թէ երկուքը մէյ մը այնտեղ յանձնաժողով ղրկելը ո՞ւ է օգուտ մը չի կրնար ունենալ, եւ թէ փոխանակ այդ յանձնաժողովին ճամբու ծախք եւ ատաթոչակ յատկացնելու, աւելի օգտակար պիտի ըլլայ որ նահանգի մը հանրօգուտ շինութիւնները եւն. կանոնաւորութեան մէջ դրուին։

ՍԵՐԳԻԱԿԱՆ ՑԱՐՁԱԿՈՒՄ ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ ՁԻՆՈՒՈՐՆԵՐՈՒ ՎՐԱՑ.— «Նայէ Ֆրայէ Բրեսէ» կը ծանուցանէ թէ սերպ պահակներ յարձակում գործած են Աւստրիացի զինուորներուն վրայ։ Սերպերը իրենց կողմէ կը յայտարարեն թէ Գօնեացի հնձեալ ոստիկաններ երկու հանդարտ սերպ գիւղացիներու վրայ յարձակելով, զարկին սպանեցին զանոնք։ Եւ այս առթիւ կ'ըսեն թէ Աւստրիացիք յաճախ սահմանագիտին կ'անցնին եւ կրակ կ'ընեն ժողովուրդին վրայ։ Այէն օր դրեթէ սերպ թերթերը այս տեսակ յարձակումներու վրայ կը խօսին։ Աւստրիական թերթերն ալ սերպ հրատարակութիւններու կազմակերպման մասին կը խօսին, որոնք առաջին առիթի մը կը սպասեն Գօնեա մտնելու համար։ Հաստատուած է թէ այս հրատարակութիւնները ոմանք քանիցս աւստրիական սահմանէն անցած են, այն կողմերու տեղացիները Աւստրիոյ դէմ ապատամբեցնելու համար։

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԷԿ ՆՈՒԻԷ.— Հասարակութիւնս ուշադրութիւնը կը հրաւիրուի մեծ վճառման վրայ զոր Ա. Սիրիզը կազմակերպած է տօնական օրերու մասնաւորութեան առթիւ։ Թօսքիւ Թայյօրի, մանթոյի, լաթը ժաքէթի, եւ զանազան մուշտակեղէններու, ժիլեքներու, պլուզներու եւլն. վերջին նոր տիպերներ կը ծախուի բացառիկ ամենայն ազնիւութիւնով։ Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի լաւագոյն տուներու նիւթեր, ամերիկեան Բեւռ, Բառատ Կայսթա-Սէբայ Սրբկիզ վաճառատուներ։ 6—6

ԿԱՐՄԻՐ ԱՌԼՈՐ ընկերութիւնը կը հայտարարէ քաղաքիս Օսմանասուներինը գէ աւելի վաճառատուներէ հանդերձեղէններ, ֆանէլաքսներ եւ ամէն տեսակ ապրանքներ

ԱՊԱՌԻԿ

ՑԷՆ 24 ԱՄԻՍ ՊԱՅՄԱՆԱԺԱՄՈՎ

ՄԱՆՕԹ.— Դարթ-բօսթալով եւ կամ ո եւ է ուրիշ միջոցաւ եղած խնդրանքի վրայ, մասնաւոր պաշտօնեաներ կը զբաղկուին ամէն տեսակ տեղեկութիւններ տալու եւ գործառնութիւններ կատարելու համար։

ԹԱՏՐՈՆ

Պ. ԱԲԷԼԵԱՆԻ 25 ԱՄԵԱՅ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹԵԱՆ ՕՐՈՒՆԵԱՆԸ.— Ուրբաթ գիշեր, Վառիէթէի մէջ շեղ ներկայացում մը տուեցաւ ի պատիւ Յ. Աբէլեանի 25 ամեայ գործունէութեան։ Սրանը լիքն էր։ Ներկայացուեցաւ Եէքսրիբի «Օթէլլօ» որուն մէջ Աբէլեան գերազանցեց ինքզինքը։ Մէկէջ աւելի թանկարժէք դերերը տացաւ Պ. Աբէլեան, որոնց մէջ մանաւանդ նշանակելի էր Պոլսահայ գերասանի մը, Պ. Ենովք Շահէնի դերը, որ իսկապէս գիտցաւ ամէնէն թանկագին դերը ընել իր տաղանդաւոր արուեստակցին։ Պ. Շահէն դերերեց Ադամանի Օթէլլոյի մէջ գործած մէկ վերարկուն, զոր համբաւեց Աբէլեան եւ արտասուագին յայտարարեց թէ այդ վերարկուն հին ծանօթ մէն է իրեն, քանի որ ի՞նչ չմնայ տուած էր գայն Ադամանի համար։ Դերասանական խումբը դասեղծապան մը նուիրեց իր վարպետին։ Խումբին կարող դերասաններէն Պ. Ոսկանեան յանդարտաղոյ ձառ մը խօսեցաւ, որուն Պ. Աբէլեան պատասխանեց իր շնորհակալութիւնը յայտնելով իր ընկերներուն եւ Պոլսոյ հասարակութեան իրենց գրած համակրութեան համար։

**

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԵՐԵՒՈՅԹ

Վաղը գիշեր, Բերա, Բըթի-Շանի մէջ, թատերական շեղ երեկոյթ մը պիտի տրուի ի պատիւ ... Թոլայեանի քահանին։ Պիտի ներկայացուին այլ եւ այլ թատերախաղեր հատուածներ, պիտի արտասանուին բանախօսութիւններ, ողբերգական թէ կատակերգական։

ԹԱՏՐՈՆ ՀԱՅՈՒԹԵՐՔ

ԱԲԷԼԵԱՆ-ԱՐՄԷՆԵԱՆ ԽՈՒՄԲ

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐ

Ի ՊԱՏԻՒ Պ. ԱՐՄԷՆԵԱՆԻ

1. ԲՐԼԻՐՕՆԱՑԻ ՎՆԱԳՈՐԾԸ.
(Տրամ 1 արար)
2. ԱՂԱՀԱՐՁԱՆԻ ԱՆԱԿՆԿԱԼՆԵՐԸ.
(Կատակերգութիւն 3 արար)
3. ԴԱՐԲԻՆՆԵՐՈՒՆ ԳՈՐԾԱԴՐՈՒԼԸ.
(Մենախօսութիւն Գաղղ լեզուաւ)
Պիտի արտասանէ Պ. ԱՐՄԷՆԵԱՆ.

ԱՌԵՒՏՐ. ԳՈՐԾԱԿՈՒԼ ՄԸ ՄԱՆՉԷՍԹԷՐԻ ՄԷՋ

Մանչեսթրի մէջ, գործի պատրաստ հրատարակ մը կայ, որ Պոլսոյ հանրածանօթ մանիֆաթուրայի մէջ վաճառատան մէջ երկար տարիներու գնորդի (buyer) պաշտօնին բերմամբ թէ՛ տեղական եւ թէ մանաւորի գաւառի ամէն տեսակներուն հմտացած ըլլալով, կը փափաքի նոր հաստատուելիք տան մը ներկայացուցիչը ըլլալ, եւ կամ հաստատութեան մը մէջ գնորդի (buyer) պաշտօնը ստանձնելու։ Ցիշեալը արդէն ամիսներ առաջ մեկնած ու ընտրեցած է տեղական լեզուի եւ գործառնութեանցը։ Իր անցեալը բաւական պաշտօնավարութեան վկայագիրը ունի եւ իրը պատուաւոր երիտասարդ ծանօթ է։ Կը յանձնարարենք ամէն անոնց որոնք կը փափաքին վստահելի եւ պարկեշտ անձնաւորութիւն մը ունենալ վստահանքանութեան մայրաքաղաքին մէջ։ Հիմա որ ժամանակն եկած է մեր առեւտրական յարաբերութիւնը Անգլիոյ հետ զօրացնելու, այս երիտասարդը լաւագոյն գործակատար մը կրնայ ըլլալ։ Դիմել կամ գրել՝ «Մանզուէլ»ի խմբագրատունը Ցաքոբ Տէր-Ցակոբեանի։

ՏՕՔԹ. ՏԻԳՐԱՆ ԷՖ. ԹԱՊԻՊԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Ամերիկեան բժշկական հանրապետանէ շրջանաւարտ 18 տարուան իր փորձառութեամբը արդէն ծանօթ Ամերիկեան եւ Անգլիական նոր բաղադրութիւններով չափանաց եւ տղայոց, ինչպէս նաեւ կանանց յատուկ ամէն տեսակ ներքին հիւանդութիւնները բուժելու, նոյնպէս Ամերիկեան սիմիէթով եւ լաւ եղանակով ամէնագ

ՍԻՆԿԷՐ

ՀԱՑԹԱՑԹԻՉ ԿԱՑՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԱՆ

THE SINCER MANUFACTURING Co.

Սինկէրի մեքենաները գուա՛մ են. պղպջաբե՛ր չունեցած ըլլալով, իրենց ասկանաքիսակ տիպերն գնահատուած են որ տիպարիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները դերձակներն ու հոլչակարներն իրենց Սինկէրի մեքենայ ունենալ կ'զգոյշանան։ Սինկէրի Ընկերութիւնն ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական և նշանագրեր տարած է բոլոր ցուցահանդէսներուն մէջ։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒՐԻՈՑ ՄԷՋ

Սինկէրի մեքենաներ կ'գտնուին Բէրա, Շիտակ ճամբայ, Կալաթա-Սկիւտարի գետ

ՊԵՐԱ — Շիտակ ճամբայ, ԳոնՄարչէ գիրքայ, Թիւ 343 և 343 կրկին,

ԿԱԼԱԹԱ — (Սինկէր խան, Թիւնելին հետ։ (Թրամվայի կայարանին դիմաց։

ՍՏԱՄԽՈՒԼ — (Սալթանի Համամ, Թիւ 2։ (Սալթանի Գալաթա, Թրամվէյի Գոնիոլ դիմաց, Թիւ 13։

ՍԿՈՒԴԱՐ — Զարլի Գոլու, Թիւ 120։

Կեղծերեն զգուշանալու համար վերի նշանին ուշադրութիւն դարձնել է։

Ընկերութեան գլխաւոր վարչատեղին կ'գտնուի Բէրա, Շիտակ ճամբայ, Թիւ 343 և 343 կրկին, Ծիւղաղու Սարգիս պէյի առանը։

ԵՒԱ

Հրատարակուեցաւ Մ. ԳԱԼԷՆՑԷՐԻ ԱՌԱՋԻՆ ՁԵՒՈՒ ԿԱՐԴ. ՀԱՏՈՐԸ։

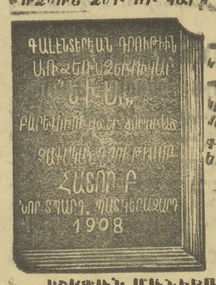

Այս երկու հատորները կատարեալ կերպով եւ ազնիւ ուսուցիչի կը տարբերեն ամէն տեսակ հաղորդութիւններ Ձեւելու եւ Կարելի։

ԱՆԷՆ ՕԳՏԱԿԱՐ ԿԱՂԱՆԴԷՆԻՔԸ

Կեղծարարներէ՝

ՍՏԵՓԱՆ ՄԱՆԿԵՍԱՆ Ղալաթիա Գոլիտոթոն խանի առակ (Բիւրէ քէիւէր) Թիւ 27, հովանոցի վաճառատոր։

Գին՝ հատոր Ա. 30, հատոր Բ. 65 ղրշ.

50—6

ՄՕՍ

ԾԱՓԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հաստատուած 1862ին

Ա. ԿԱՐԳԻ

Մեքան
Մեքենա
Բանիսխ
Գիլպար
Նարոյճ
Նավարին

Բ. ԿԱՐԳԻ

Նայդոգրիս
Էմիլիա
Գալգարիս
Մորիս
Ծայրի
Ծարոս
Բիպս

Առաջին կարգի լաւագոյնները լաւ հանդուրժուած են, նաեւ մեր գործը ընդարձակ ամենայն ունի, ելեկտրականութեամբ կը լուսաւորուին և կին համարդներու համար անհրաժեշտ ամենայն գործիքներ։ Երկրորդ կարգի լաւագոյնն ալ ամենայնիւ Թուով համարդներու կ'ամենն բաց անհրաժեշտ չունին։

Սգարիլ

Կ. Գալաթիոյ Ա. կարգի գին է 15
» » Բ. » » » 11

Կը խնդրուի վաճառականներէն որ գործարքներնը կամ Ղալաթիոյ մասը հասնելու համար՝ իրենց հրամանները ասոնց ղրկելուն ժամանակին 24 ժամ սպասէ։

ՊԱՆԳ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ

Մասնաւոր Ղալաթիոյ — Բամանաս խան։

Գալոյ գործակալութիւն։— Գաթարը-օղլու բառարանի գիրքը Աչիր էֆ. Բիւ-Թիւլանէ փողոց։

Գալոյ Գործակալութիւնը, Ղալաթիոյ մասնաճիւղին համար, կը կատարէ Պանգայի ամէն տեսակ գործառնութիւններ։

Գործակալութիւնը կը կատարէ նաեւ գանձումներ Թուրքիոյ բոլոր գաւառներուն ինչպէս և Արտասահմանի համար։

ՇՈՒՐԱՒԻ ՊԱՀԱՐԻՑԷՆ

Թիւրանէի Ամիրեան մի վաճառ թարմ մինէն 261.000 քիլօ բիրինճ խուրման իւլ 2,564,650 քիլօ ժամէն խուրման վէ իթի միլեան 728.300 քիլօ ռէնէ խուրման վէ 129.000 քիլօ սա խուրման քէմէր ալիք պարարդը Ֆիւրուխիթ խալիմէք իւզրէ մէվգէի միւգայէտէյէ գօնալարդնան, պան լարդն իլիբարան թալիպ օլանլարդն՝ չէրսիթիմի անլամագ իւզրէ Թէլեֆոնաթ ագչէլէրինի վէ կո միւթէզէր քէֆալէթնամէլէրինի միւսաասարդան մուտասամ մարտա պէէր կիւն Շուրտի Պանիրլէ Լէվազիմ սարիլմինի կէլմէլերի իլան օլունդր։

18 քան. եվվել 324

ՊԼԷՕՂԼՈՒ ԻՇԽԱ ՏԱՒՐԻՍԻՆՏԷՆ

Գորակէօղլան Բաղալլէ էֆ Ֆէրի՝ Նարլեան ձէզդր էֆ. գիմիմիքնամ մանչիս մանչին ալանդը օրան 95 լիրա 67 պուլուգ դրլ.ը մա գիլիգ վէ մէսարիֆը մանգամէլէրին թէլէմիրը իսթիֆասը զէմնամա մուգա իլնէ տարիզ մանմիլէլ էօնաէնիրնէ վէ գիսէն մէգիրալ վէ ֆիւրուխաթը հիւգմը իլամա միւքէնէնա օրան Բանկալիթան Պէօյիւգաքէր ճառտէրնամէ գնան թէվոլի իսթիքսալը տարիզ վէ գէզիր 6 սա վէ տարէօթնան վէ տարիգան տէրսունինան գէսլայը միւնթէվի պարչէ մանալիի չամիլ 59 նամէրալը պիր գազ խասի իւլ իսթիքսալինան գնան էվման 207 որչընան իգարէթ պարգալը չամիլ սրսասարի բուգ էիսէի չարխասընէ՝ թարիքը իլանէն իսթիքսալէն 15 միւն սանար պիլմիգալէրնէ ֆիւրուխթիքնա թէչէզգիւա օլունճանդնասան թալիգ օլաղ տանա գիրամէ մանիւմաթ տրմագ իսթէնէլէրին՝ Պէյօղլու Իշխա տարիզինան միւրաճաաթ էդէմիլէրի իլան օլունդր։

18 քան. եվվել 324

ՆՈՐԹՔ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՍԷՐՖԷՐԹԱՅԼ

ԵՒ

ՆՈՐԹՔԷՐՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԿԵՆԱՑ ԱՆԴՊ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ

	Ստրլ. Ռոկի
Հաստատեալ գրամագլուխ	6,000,000
» ստրկան եկամուտ 1907 տարւոյ	» » 5,941,859
» պահեստի գրամ 1907 տարւոյ	» » 25,208,824

Կ'ընդունի մեծագումար ապահովութիւնք գիրամաբանելի պայմաններով։

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԵՐՈՎԱՑԻՆ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

	Ստրլ. Ռոկի
Դրամագլուխ	500,000
Պահեստի Դրամ » »	564,225

Վնասուց հատուցմանց ամենայն ճանապարհներն և նիւթական գործարքներ կը վարուին։

Ընդհ. Գործակալ ի Կ. Պոլիս
ԳԱՌՆԻԿ ՄԵՐՈՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
Մէջերլի Ալի Բաշա խան, Ղալաթիա

Գաւառներն կարգադրութիւնքնա համար ազգային գործակալներ կը հրաւիրուին։

ԻՒՆԻՕՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՊԱՐԻԶ 1828—1829

1828 L'UNION DE PARIS

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ԹԱՐԻՋ 9, ԲԼԱՎԱՆՏՈՆ. 9

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ.

Ապահովագրեալ գրամագլուխ	25	միլիառ ֆրանկ
1907ին գանձուած ապահովագին	23	միլիոն »
Մինչև 1907ի վերջը հատուցած վնաս	550	» »
Դրամագլուխ և պահեստ	154	» »

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ.

Ընթացիկ ապահովագրութիւնք	338½	» »
1907ին գանձուած ապահովագին	12½	» »
Մինչև 1907ի վերջը հատուցուած վնաս	231	» »
Դրամագլուխ և պահեստ	189	» »

Ինչպէս այս թուականներէն կ'երևի՝ Ընկերութիւնս միլիոնաւոր գրամագլուխ ու պահեստ խոշոր գումար մը կը կազմեն որ հանգիստ երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայեն ԻՒՆԻՕՆԻ ապահովագրեալներուն։

Աւելի հոմար մասնաւոր գիրքոյկներ անհամեմատ կերպով աւելի դիրքաշնչ քան սրբէլ՝ և է Ընկերութեան պայմանները։ Ապահովագրութեան ամէն ձևերն ամէնէն ամառ գիներով, օրինակի համար՝ ԱՊԱՀՈՎԱԴՐՈՒԹԻՒՆ Ի ԴԷՊ ՄԱՀՈՒ, ԽԱՌՆ, ԴՐԱՄՕԺԻՏԻ ԵՒԼն։

Ընկերութեան գրամատունն է ՕՍՄԱՆՅԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ։

Թուրքիոյ և Արևելքի Ընդհ. Տնօրէնութիւն
ԸՆԴՀ. Ֆնorkն — ՍԻՄՈՆ ՓԱՍԷՐԼԵԱՆ
Գլխ կենաց ճիւղին — ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

Սիրատոյ, Սալթան-Համամ, Թաթարլը Օղլու բառամ։
Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՎԱՅԵԼՈՒՂ ՄՈԱԵՐՈՒ ԾԱՂԿԵՓՈՒՆՋԵՐՈՒ

ԵՒ

ՄԱՆԿԱՆՑ ՄԿՐՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԷՆՆԵՐՈՒ

ՄԱՍՆԱԳԼԽ-ՀԱՍՕՐԱՑՈՒԹ

ԱՐՄԵՆԱԿ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ

որ երկար ժամանակ Նախկին Մկրտչ էֆ. հիւսէյինեանի և վերջին տարիներս ալ Զամիկեան էֆ.ի վաճառատան մէջ նորանոր մասեր կը հարմարէր, այս անգամ վերջնականապէս հաստատած է Պոլիս, Մահմուտ փաշա, Հաստալը խանի առակ թիւ 45 վաճառատունը, որ կը վաճառուին նաեւ ընտանեաց ու նորանեաներուն վերաբերեալ ալ և այլ բազմաթիւ վաճառք, գլխարկի ծայրիներ, փեռաք, ձեռնոց, առաթներ, գօտաներ, ֆէսներ, ֆիլտր, եւն. եւն.։

Ամէն մարդ կը փափաքի գրամ չտալ և շատերը գիտ չեն գիտեր որ տեղ գտնելը յանձնարարելու դժուարութիւնը մեզ կը կայանայ։

Փամաքրօ խանի դիմաց, Հաստալը խանի առակ, թիւ 45

ՄԵԾ ՀԱՆԴԵՐՁԱՎԱՃԱՌ

Տարիներէ ի վեր ծանօթ է Թօփալեան խանի

ԳՐԻԳՈՐ ԷՖ. ԷՐՄԷՆԵԱՆԻ

ՄԵԾ ՀԱՆԴԵՐՁԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

այս անգամ պատրաստած է ձմեռուան յատուկ կերպասներէն շէջ և տարուն հագուստներ, ինչպէս նաեւ

ԲՈԼԹՕՆԵՐ,

ՄԵՆԻ ԵՒ ՏՂԱՅԻ ՓՈՍԹԻՄՆԵՐ

մանուշներ, բարաբներ, եւն. եւն.

ԳԻՆԸՐ ԻՒՐՏ ԳԻՐԳԱՄԱՑՏԵԼԻ

ԳԻՆԸ ՈՐՈՇԷ ԹԻԼԸ 2 ՂՐՈՒՇ

Մուլթան Համամ, Թօփալեան խան թիւ 84

ՆԵՇԱՆ ՁԱՄԻՉԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՀԱՐԱՆԵԿԱՆ ՄՈՄԵՐՈՒ

ԵՒ

ՄԿՐՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱՂՈՒՍՏՆԵՐՈՒ

Կապոյտ հարթերներուն փոխը աւելցնել, գեղատեսիլ ոճիկ մը տալ մոմերուն, գիմեցէք ՆԵՇԱՆ ՁԱՄԻՉԵԱՆԻ վաճառատունը, ուր բոլոր պատրաստ գտնուած մոմերի կը զարդարուին նոան մեծ խնամով վերջին հարմարութեամբ ճաշակաւոր մոմեր ամենքեալ ոճով գտնուած նոան հան հարսի կալանս, ջուլ, ջուլի մասի, զարդարուած կոզով, ծաղիկ գեղաւոր, եւն. եւն. եւն.։

Գնաքարոյց, հարնէքի սէրեր, տարիկ ունցած ոչ նոան Զամիչեանի հարանեկան մոմերու ճաշ վաճառատունը ուր ոչ մէկ տեսի ձեր հարցանը ոչ ցանուցամ ալեսի գտնել։ — 31

ՍԻՍԱԼ ՏԵՂ ՁԵՐԹԱՑ

ՆՇԱՆ ՁԱՄԻՉԵԱՆ

Կ. Պոլիս. Փամաքրօ խանի առակ, թիւ 31

ՆԷՍԹԼԷԻ ԱՆՈՒՆԸ ԱՄՐՈՂՋ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ ԵՒԱՆՕԹ Է

ՆԷՍԹԼԷԻ ԿԱԹՈՎ ԱԼԻՒՐԸ

ԱՄՐՈՂՋ ՄԱՆՐԵՐԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ Է

ՆԷՍԹԼԷԻ ՀԱՄԲԱՒԻՐԸ

ՆԷՍԹԼԷԻ ՇՕԿՈԼԱՑՈՎ

ԱՆՑԱԾ ՄԷՆ ԱԼ ԱՐԴԱՐԱՑԱԾ ԹԷ ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄԷ ՀԱՐԱՎԱՏՈՒԹԵՐ Է ԵՒ ԾԱՌԷՆ ՏԵՂ ՍԵՐ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ ԳՏԱԾ Է

FABRIQUE ET CHOCOLAT NESTLE

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՑԻՆ

ՆՈՐ ԾԱՑՏԱԳԻՐ

Կայս. կառավարութեան բարձր հրամանին առի ապատանով գործարանները գնելման նպատակի համար Սիկիպարտեան Պանքային կողմէ կազմակերպուած վիճակահանութիւնը այսուհետև ամէն տարի, սկիզբը պիտի կատարուի։ Պարզ և լրիւ տարեկան ամբողջ արդի մը պիտի կենան մասնակցել վիճակահանութեանը։ Ամբողջ տարեկանները արժէքին հարիւրին հիսնամեայ գրաւնելու և տարիներու պիտի յանձնուին։ Ուստի այն վիճակահանութիւնը հանրագրեալ կերպով բարեկարգուած է։ Նոր կազմակերպութեամբ տարեկանները Թիւը պիտի ըլլայ 250,000, և տարեկան 62,500 թիւ պարգև ու տարեկան չունին։ Ինչպէս կ'երևի տարի հրատարակուած յայտարարն, մեծ պարգևը 12,000 ոսկի է, և տարի դառ՝ երեսս, երեք, չորս, հինգ և վեց հազար ոսկի նպատակաւոր պարգևներ ալ կան։ Տարեկանները զանազան տարբերութիւններ ունին։ տարեկ, կէս, մէկ քառորդ և մէկ ութերորդ։ Ամբողջ տարեկանին գին նշանակուած է օսմ. 2 ոսկի, կէսին՝ 1 օսմ. ոսկի, քառորդին կէս օսմ. ոսկի և մէկ ութերորդին մէկ քառորդ օսմ. ոսկի։ Տարեկ գնողներուն դիրքերուն մը ըլլալու համար՝ կէս, քառորդ և մէկ ութերորդ տարեկանները մէկ մասը չպիտի թիւրուի երեքական կարգի բաժնուած է։ Ցիրկալ կառարկաւոր տարեկանները՝ մէկութիւն 19 դրուշի հաշուով՝ կէս տարեկանները դէպի 72 դրուշ է, մէկ քառորդինը 36 դրուշ, իսկ մէկ ութերորդը՝ 18 դրուշ։ Սիկիպարտեան Պանքի կեդրոնատեղին և հասարակ գլուխը գտնուող մասնակցող մեծաքանակ գնողներուն հետևանքով գնողներ պիտի ըլլան։ մէկ տարեկան 10 ոսկի տարեկան գնողներուն՝ 1/4ին 8, մէկ տարեկան ժամանակամիջոցին՝ 1001 ոսկիի տարեկան գնողներուն՝ 1/4ին 8, 2001 ոսկիի տարեկան գնողներուն՝ 1/4ին 9, 3001 ոսկիի տարեկան գնողներուն՝ 1/4ին 10, և 10.001 ոսկիի տարեկան գնողներուն՝ 1/4ին 132

Տարեկանները Թիւրքիոյ պիտի կատարուի 1908 գեկտեմբեր 1ին։ Հանրագրեալ Ներկայացուցիչներուն պատասխան տալ, և ներկայացնելու Պանքային Ցանցերի Ցանկերի ամբողջական, հարուցիչներն և նշանակները, հարուցիչներն և նշանակները, Առանձին և Սամ. Կայս. Պանքային գրասենեակներ գրգռեալ մասնաւոր մասնաճիւղ մը։

1324 տարեգրեալ լաւագոյն Երկրագործական Պանքի վիճակահանութեան յայտագիր

Ա. ԹԻՐԳԻ (Մարտի սիրաց) Հաս Ոսկի	1000ն Հաշուանց	Բ. ԹԻՐԳԻ (Եարեի սիրաց) Հաս Ոսկի	1000ն Հաշուանց	Գ. ԹԻՐԳԻ (Մարտի սիրաց) Հաս Ոսկի	1000ն Հաշուանց
1	600000	600000	1	200000	200000	1	500000	500000
1	200000	200000	1	100000	100000	1	100000	100000
1	100000	100000	3	40000	120000	3	40000	120000
3	40000	120000	5	20000	100000	5	20000	100 00
5	20000	100000	15	10000	150000	15	10000	150000
15	10000	150000	50	4000	200000	50	4000	200000
50	4000	200000	275	400	110000	275	400	110000
275	400	110000	3150	200	630000	3150	200	630000
3150	200	630000						
3500		2170000	3500		1710000	3500		1710000

Դ. ԹԻՐԳԻ (Ամանոր սիրաց) Հաս Ոսկի	1000ն Հաշուանց	Ե. ԹԻՐԳԻ (Ամանոր սիրաց) Հաս Ոսկի	1000ն Հաշուանց	Զ. ԹԻՐԳԻ (Ամանոր սիրաց) Հաս Ոսկի	1000ն Հաշուանց
1	500000	500000	1	500000	500000	1	400000	400000
1	100000	100000	1	100000	100000	1	100000	100000
3	40000	120000	3	40000	120000	3	40000	120000
5	20000	100000	5	20000	100000	5	20000	100000
15	10000	150000	15	10000	150000	15	10000	150000
50	4000	200000	50	4000	200000	50	4000	200000
275	400	110000	275	400	110000	275	400	110000
3150	200	630000	3150	200	630000	3150	200	630000
3500		1710000	3500		1710000	3500		1810000

Է. ԹԻՐԳԻ (Ամանոր սիրաց) Հաս Ոսկի	1000ն Հաշուանց	Ը. ԹԻՐԳԻ (Հանդէս սիրաց) Հաս Ոսկի	1000ն Հաշուանց	Թ. ԹԻՐԳԻ (Նոյեմբեր սիրաց) Հաս Ոսկի	1000ն Հաշուանց
1	400000	400000	1	400000	400000	1	400000	400000
1	100000	100000	1	100000	100000	1	100000	100000
3	40000	120000	3	40000	120000	3	40000	120000
5	20000	100000	5	20000	100000	5	20000	100 00
15	10000	150000	15	10000	150000	15	10000	150000
50	4000	200000	50	4000	200000	50	4000	200000
275	400	110000	275	400	110000	275	400	110000
3150	200	630000	3150	200	630000	3150	200	630000
3500		1810000	3500		1810000	3500		1810000

Ժ. ԹԻՐԳԻ (Դեկտ. սիրաց) Հաս Ոսկի	1000ն Հաշուանց	ԺԱ. ԹԻՐԳԻ (Յունվար սիրաց) Հաս Ոսկի	1000ն Հաշուանց	ԺԲ. ԹԻՐԳԻ (Փետրվ. սիրաց) Հաս Ոսկի	1000ն Հաշուանց
1	500000	500000	1	600000	600000	1	1200000	1200000
1	200000	200000	1	200000	200000	1	500000	500000
1	100000	100000	1	100000	100000	1	400000	400000
3	40000	120000	3	40000	120000	1	200000	200000
5	20000	100000	5	20000	100000	1	100000	1000000
15	10000	150000	15	10000	150000	19	40000	800000
50	4000	200000	50	4000	200000	29	20000	1200000
275	400	110000	275	400	110000	65	10000	1300000
3150	200	630000	3150	200	630000	309	10000	3090000
						750	4000	3000000
3500		2570000	3500		2170000	1255	800	1000000
						21000		17500000

Հաշուանցիչը երբ սամ. սահիկի տարբերութիւնների հանուած երբեմն հարիւր լիրան հարդար տասնամեայ ինչպէս։

Ոսկի 1000ն

Ընդհանուր գումարը 50.000.00

Ընդհանուր գումարը 50.000.000

Ընդհանուր գումարը հարիւրի 75ը — 37.510.000
Գործակալներու Ընդհանրացնելի գրասենեակի հարիւրի 17ը — 7.500.000
Գնչի և վարչութեան ծախքերուն հարիւրի 8ը — 3.990.000

Ոսկի 1000ն

50.000.000